

A családok nemzetiségi és felekezeti összetétele Romániában az 1992. évi népszámlálás eredményei alapján

Megjelent: Regio. VII, 1996. 3. sz. 81–138. p. Módosított és bővített változata a szerző "Fejezetek a jelenkori Erdély népesedéstörténetéből" című tanulmánykötetében. Budapest, 1998, Püski. 298-333. p.

Az 1992. január 7-i romániai népszámlálás eredményeit összesítő központi kiadványsorozat utolsóként megjelent kötete fontos adalékokkal szolgál a különböző nemzetiségek és felekezetek demográfiai szerkezetére, így többek között családstatistikájára vonatkozóan. A bevezető tanulmány korántsem meríti ki a táblázatos részben rejlő elemzési lehetőségeket (alig több mint egy oldalt szentel a címben jelzett témának). A rendelkezésre álló adatok módszeres feldolgozásával azonban hasznosítható információkhoz juthatunk a vegyes házasságok hosszú évtizedekig tabuként kezelt kérdéskörében.¹ A következőkben – néhány szempontot kiemelve – ezeket kívánom megosztani az olvasóval.

A fogalmi tisztázás érdekében előre kell bocsátani, hogy a vizsgált táblázatok² (összegzésük az *I–IV. sz. táblamelléletekben* található) az általános népszámlálási gyakorlatnak megfelelően az úgynevezett „családmagokra” – más kifejezéssel a „szűk családokra” vagy „kis családokra” – vonatkoznak, melyek összetétele a házasfelekre, illetőleg a házaspárra (vagy házastárs nélküli szülőre) és nem házias gyermekeikre szorítkozik. Az eredeti közlés a családok számát a családokat alkotó személyek nemzetiségi, illetve felekezeti megoszlása szerint a családfő hovatartozása alapján, települési típusonként csoportosítja.³ Bár örömmel üdvözölhetjük, hogy a bukaresti statisztikai szolgálat egy előzmény nélküli segédletet bocsátott a romániai nemzetiségi társadalmak kutatóinak rendelkezésére, jeleznünk kell az adatközlés korlátait is. Komoly hiányosságként róható fel, hogy a táblázatok a különböző nemzetiségű és felekezetű, illetőleg vegyes családokban élő gyermekek hovatartozásáról csupán a családok száma szerint tájékoztatnak, így a gyermekszám és az átlagos családnagyság alakulásáról e sajátos demográfiai szempontok metszetében nem szerezhetünk tudomást. Az adatok házastársak szerinti részletezése sem teljes körű: a feleségeket illetően – ha besorolásuk a családfőtől eltérő – a kötet csupán a főbb nemzetiségek (román, magyar, cigány, német), illetőleg jelentősebb lélekszámú felekezetek (ortodox, római katolikus, református, görög katolikus, pünkösdisták, baptista) szerint bontja tovább az adatokat. Hiányoznak az anyanyelvi megoszlásra vonatkozó adatsorok – melyek alapján hozzávetőleges képet alkothatnánk a vegyes családokon belüli tényleges nyelvhasználat alakulásáról – , továbbá nem találni a családtagok nemzetiségi és felekezeti hovatartozását részletező kereszt táblázatokat sem. Az elmélyültebb vizsgálódás lehetőségeit a közzétett adatok regionális (megyéenkénti) tagolásának hiánya is behatárolja.

A családok összetétele nemzetiség szerint

Mindenekelőtt tekintsük át az összes népességre vonatkozó országos adatokat. Az 1992. évi népszámlálás 6393,1 ezer családot regisztrált Romániában. Közülük 5702,8 ezer (89,2%) a gyermekes vagy gyermektelen házaspár (e típust az egyszerűség kedvéért nevezzük „teljes” családnak), 690,3 ezer esetben pedig (10,8%) az apa vagy az anya egyedül él gyermekeivel (erre a típusra a továbbiakban a „csonka” család megnevezést alkalmazom). A gyermektelen családok száma 2065,2 ezer (az összes család 32,3 százaléka), a gyermekes teljes családoké pedig 3637,5 ezer (56,9%) volt. Családi kötelékben összesen 20111,5 ezren éltek. Ebből 4130,5 ezer a gyermektelen házaspár, 7275,0 ezer a gyermekes, 690,3 ezer a gyermekkel egyedül élő szülő. A gyermekek száma 8015,7 ezer (81,8 %-uk nem töltötte be a huszadik életévét, 62,0 %-uk 14 éves vagy annál fiatalabb), közülük mintegy 6982,7 ezren élnek teljes és 1033,0 ezren csonka családban. A teljes családokra jutó átlagos gyermekszám

családonként 1,92, a csonka családokra eső átlagos gyermekszám 1,5. A családfő nemzetisége alapján 468,2 ezer magyar család van (7,3%). Ebből 407,5 ezer a teljes (7,1%) és 60,7 ezer a csonka család; ez utóbbiak aránya – az elvált és különösen a megözvegyült magyar nők nagy számával összefüggésben – szembetűnően magas (8,8%). A gyermektelen magyar családok száma 145,1 ezer (7,0%), a gyermekeké 262,4 ezer (7,2%) volt.

Az összeírók 166,3 ezer *nemzetiségileg vegyes házasságot* találtak (az összes házasság 2,9 %-át). Több mint négyötödüket (szám szerint 136,3 ezret) a Kárpátokon innen kötötték, ahol a vegyes házasságok aránya (7,2%) két és félszerese az országos, és több mint tízszerese a Kárpátokon túli vidéki átlagnak (amely mindössze 0,6%). A vegyes házasságok mozgalomban értelemszerűen a soknemzetiségű, vagy számottevő kisebbséggel bíró erdélyi megyék állnak az élen: Temes (14,6%), Szatmár (10%), Arad (9,6%), Krassó-Szörény (8,7%), Maros, Brassó (6,9–6,9%), Hunyad (6,6%), Bihar (6,5%), Szeben (6,4%) Kolozs (6%) és Kovászna (4,9%). A Kárpátokon túl csupán a törökök, tatárok és lipovánok lakta két dobrozdusi megyében – Tulcea (3,7%), Constanța (2,1%) –, valamint a fővárosban (1,7%) tekinthető viszonylag jelentékenynek a vegyes házasságok száma vagy aránya. (Lásd az V. táblamellékletet.)

Szám szerint a románok közül éltek legtöbben vegyes házasságban (152 298 férj, illetve feleség, az összes vegyes nemzetiségű házaspár 45,8 százaléka), őket követték a magyarok (105 818 fő, 31,8%), és a németek (32 244 fő, 9,7%). A vegyes házasságot kötött cigány nemzetiségűek száma mindössze 8650 (2,6%), az egyéb nemzetiségűek közül viszont összesen 33 544 személynek (10,1) volt más népből való a házastársa. A nemzetiségi exogámia mértéke – melyről teljes körűen csupán a családfő hovatartozása alapján tájékozódhatunk – érthető módon a kis lélekszámú, diaszporizálódott etnikumok körében a legnagyobb (örmények, görögök, egyéb nem részletezett nemzetiségűek, zsidók, lengyelek). A férfiak interetnikus házasságainak aránya alapján ide sorolhatók még a németek, a szerbek és a bolgárok is. A saját nemzetiségen kívüli párválasztás aránya a tatár, cigány és a román férfiak körében a legalacsonyabb. (A vegyes házasságok elterjedtségét országosan – s ezen belül települési környezet szerinti bontásban – a házastársak nemzetisége szerint az 1. táblázat részletezi.)

1. táblázat
A vegyes nemzetiségű házasságok aránya a házastársak nemzetisége szerint az 1992. évi népszámlálás időpontjában
(Százalékban)

Összesen

Férj nemzetisége	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a feleség nemzetisége szerint				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Román	1,5	–	63,7	3,9	16,5	15,9
Magyar	12,4	89,7	–	1,2	6,7	2,4
Cigány	6,5	83,8	13,4	–	1,3	1,5
Német	54,1	71,9	24,4	0,6	–	3,1
Ukrán	21,0	84,9	7,5	0,3	1,8	5,5
Orosz-lipován	14,7	91,1	3,0	0,8	0,6	4,5
Török	15,3	74,3	1,6	1,6	0,7	21,8
Szerb	45,5	83,4	8,2	0,3	4,7	3,4
Tatár	8,9	49,4	0,8	0,2	0,2	49,4
Szlovák	27,8	67,6	21,8	0,5	5,8	4,3
Bolgár	40,0	74,0	15,5	0,4	4,7	5,4
Zsidó	56,6	76,2	18,4	0,1	3,2	2,1
Horvát	18,1	64,6	11,8	–	12,7	10,9
Cseh	35,6	71,2	11,8	0,2	8,3	8,5
Lengyel	52,2	77,4	11,9	0,2	5,6	4,9
Görög	73,4	92,2	3,8	0,2	1,5	2,3
Örmény	73,9	87,0	7,8	0,2	1,9	3,1
Egyéb	62,9	88,2	6,2	0,3	2,5	2,8

Feleség nemzetisége	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a férj nemzetisége szerint				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Román	1,5	–	60,2	5,4	14,8	19,6
Magyar	13,4	88,8	–	1,2	6,9	3,1
Cigány	5,2	79,1	16,5	–	2,5	1,9
Német	55,9	75,8	20,2	0,4	–	3,6

Városok

Férj nemzetisége	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a feleség nemzetisége szerint				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Román	2,2	–	66,0	2,4	17,1	14,5
Magyar	17,1	90,4	–	0,7	6,8	2,1
Cigány	8,1	84,3	12,8	–	1,2	1,7
Német	65,6	72,2	24,7	0,3	–	2,8
Ukrán	59,5	83,7	9,1	0,2	2,0	5,0
Orosz-lipován	27,9	91,1	2,8	0,5	0,6	5,0
Török	17,6	75,5	1,5	1,5	0,8	20,6
Szerb	55,6	81,2	9,4	0,2	6,1	3,1
Tatár	10,1	49,0	1,1	0,2	0,2	49,5
Szlovák	41,1	69,6	20,4	0,2	6,2	3,3
Bolgár	68,5	76,2	14,3	0,3	5,0	4,2
Zsidó	56,2	76,7	18,1	0,1	2,9	2,2
Horvát	78,3	71,5	11,4	–	11,4	5,7
Cseh	72,1	72,1	12,4	0,2	10,0	5,3
Lengyel	81,9	76,8	14,3	0,2	5,5	3,2
Görög	78,4	92,0	3,9	0,2	1,4	2,5
Örmény	73,7	87,8	7,2	0,2	1,9	2,9
Egyéb	92,0	89,2	5,8	0,2	2,3	2,5

Feleség nemzetisége	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a férj nemzetisége szerint				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Román	2,1	–	61,3	3,5	15,9	19,3
Magyar	19,1	89,3	–	0,7	7,0	3,0
Cigány	6,3	80,3	15,0	–	2,4	2,3
Német	67,0	76,7	19,5	0,2	–	3,6

Községek

Férj nemzetisége	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a feleség nemzetisége szerint				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Román	0,7	–	56,0	9,3	14,1	20,5
Magyar	6,6	87,3	–	3,0	6,4	3,3
Cigány	5,5	83,4	14,0	–	1,3	1,3
Német	31,3	70,9	23,3	1,7	–	4,1
Ukrán	10,4	86,8	4,8	0,5	1,5	6,4
Orosz-lipován	5,3	91,4	3,8	1,9	0,7	2,2
Török	7,3	64,3	2,0	2,0	–	31,7
Szerb	35,0	87,2	6,1	0,5	2,3	3,9
Tatár	5,9	51,0	–	–	–	49,0
Szlovák	17,3	63,9	24,3	1,0	5,1	5,7

Férj nemzetisége	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a feleség nemzetisége szerint				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Bolgár	23,6	70,3	17,6	0,7	4,1	7,3
Zsidó	84,0	57,1	31,0	–	11,9	–
Horvát	8,8	55,1	12,3	–	14,6	18,0
Cseh	14,6	68,7	10,2	–	3,4	17,7
Lengyel	23,6	79,4	3,8	–	6,1	10,7
Görög	32,6	95,4	2,3	–	2,3	–
Örmény	100,0	33,3	50,0	–	–	16,7
Egyéb	17,1	79,5	9,6	0,6	4,5	5,8

Feleség nemzetisége	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a férj nemzetisége szerint				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Román	0,8	–	56,9	11,1	11,5	20,5
Magyar	6,1	86,7	–	3,1	6,4	3,8
Cigány	4,6	78,2	17,8	–	2,5	1,5
Német	33,6	72,0	23,0	1,0	–	4,0

A vegyes házasságban élő nők aránya – ezt csupán a főbb nemzetiségekre vonatkozóan tudjuk megadni – a magyarok és a németek esetében magasabb, a cigányok körében viszont alacsonyabb, mint a férfiaké.

Az 1. táblázat települési környezet szerinti jelzőszámai meggyőzően szemléltetik, hogy a vegyes házasságok a városokban gyakoribbak. E településtípusban az egyéb nem részletezett nemzetiségű – főként más országokból származó, köztük szép számban olasz, a Romániában őshonos nemzetiségek közül pedig a töredék csángó és szlovén népességhez tartozó – férfiak választottak legnagyobb arányban más etnikumból feleséget maguknak (92,0%). (E kategória falusi rétegeit a zömében rurális zárványt képező krassovánok és a csángók alkotják; körükben a nemzetiségi csoporton kívüli házasságok aránya mindössze 17,1 százalékot tesz ki.) Országos átlagaikhoz képest szembetűnően magas az exogámia aránya a város lakó lengyel, horvát, cseh, bolgár, ukrán valamint szerb és szlovák férfiak körében is. E nemzetiségeket a városodottság átlagosnál alacsonyabb szintje jellemzi; urbanizálódott rétegeik pedig hagyományos lakóhelyüktől többnyire távolra sodródva, jellegzetes szórványban élnek.

Városi környezetben a vegyes házasságban élő magyar férfiak aránya is növekszik (17,1 százalék az országos 12,4 százalékkal szemben), a város lakó magyar nők közül pedig csaknem minden ötödiknek más nemzetiségű a férje.

A vegyes házasságok időbeni változásait nem nagyon tudjuk megvizsgálni. Az elmúlt évtizedekből mindössze egyetlen alkalommal, az 1965. évi házasságkötésekre vonatkozóan hoztak nyilvánosságra országos nemzetiségi adatsorokat; az akkori (népmozgalmi) és a mostani (népszámlálási) adatok összevetéséből azonban a két közlés eltérő jellege miatt messzemenő következtetéseket levonni nem lehet. Meggondolkodtató elmozdulást csupán a németeknél tapasztalni: a – jóllehet különböző értékű – jelzőszámok szerint ugyanis a nemzetiségi exogámia súlya az idők során másfél-kétszeresére növekedett körükben. 1965-ben a német férfiak 30,9 százaléka (a városokban 40,8 százaléka), a német nőknek pedig 29,3 százaléka (a városokban 37,8 százaléka) kötött más nemzetiségűvel házasságot.⁴ Ezzel szemben a német férfiak vegyes házasságainak aránya 1992-ben 54,1 százalék (a városokban 65,6 százalék) volt, a német nőké pedig elérte az 55,9 százalékot (illetőleg a városokban a 67 százalékot). Az elmúlt három évtizedben tanúi lehettünk a romániai németek nagymérvű, csakis a zsidósághoz fogható exodusának. Mindez a helyben maradtak demográfiai összetételének alakulására is kihatott: a romániai németeket ma már – mint a kivándorlás sújtotta népeket általában – az öregek, illetve (különösen az idősebbek korcsoportjában) a nők túlsúlya jellemzi. Vélhetően vegyes házasságaik aránymódosulása is a kivándorlásra vezethető vissza. Vagyis az exogámia részarányának növekedése soraikban nem annyira a vegyes házasság hajlandóság erősödésének, mint inkább annak tulajdonítható, hogy a régóta vegyes házasságban élő németek kisebb számban hagyják el Romániát, mivel – más

nemzetiségű házastársuk révén is – az országból távozóknál erősebb szálakkal kötődnek szülőföldjükhöz.

A vegyes házasságok 91,6 százalékát – szám szerint 152 298-at – a románokkal kötötték. Ezen belül 94413 a román–magyar (56,8%), 23 836 a román–német (14,3%), 7416 a román–cigány (4,5%) házasságok száma. Legkisebb arányban a tatár férfiak választottak román nőt feleségül (49,4 százalékban, egyéb nem részletezett nemzetiségű házastársaik valószínűleg majdnem mind törökök), de viszonylag magas (25,7–35,4 százalék között van) a nem román párválasztás aránya a horvát, szlovák, cseh, német, bolgár és török férfiak nemzetiségen kívüli házasságaiban is.

Érdemes megjegyezni, hogy a nemzetiségi exogámia mértékére vonatkozóan más adathoz jutunk, ha azt a házas felek, és megint máshoz, ha a házasságok száma alapján állapítjuk meg. 1992-ben az összesen 819 482 magyar nemzetiségű házas félből 105 818-an (12,9%) éltek vegyes házasságban. Ennél jóval magasabb értéket eredményez, ha a vegyes házasságok számát az illető nemzetiség tagjai által kötött összes házassághoz (azaz homogén és heterogén házasságaik együtteséhez) viszonyítjuk. A homogén magyar házasságok száma 356 832 volt, emellett, mint láttuk, 105 818 magyar férfi vagy nő élt vegyes házasságban. Így összesen 462 650 a „magyar jellegű” házasság, amelyekből a heterogén házasságok aránya 22,8 százalék. Hasonló módon – a megfelelő interetnikus átfedésekkel számolva – a „román jellegű” házasságok száma 5 202 794 (ebből a vegyes házasságok aránya 2,9%), a „cigány jellegűeké” 77 841 (ebből vegyes 11,1%), a „német jellegűeké” 45 432 (ebből vegyes 71,0%), az egyéb nemzetiségűeké pedig 80 326 (ebből vegyes 41,8%). (Ezeknek az értékeknek az összege természetesen nagyobb a tényleges házasságok számánál; éppen annyival több, amennyit a nemzetiségileg heterogén házasságok száma együttesen kitesz.)

A vegyes házasságok közel kétharmada (65,7 százaléka) *gyermekes*; 109,2 ezer család alkotja ezt a csoportot. Mivel az asszimiláció egyik legfontosabb színtere közismerten az interetnikus családi közösség, érdemes megvizsgálni, miként alakul a vegyes házasságokban született gyermekek nemzetisége. Az adatok értelmezéséhez tudni kell, hogy a számlálóbiztos a népszámlálási utasításnak megfelelően a 14 éven aluli gyermekek nemzetiségét eleve a szülők nemzetiségének megfelelően jegyezte be, és csak az eltérő nemzetiségű szülőktől kért gyermekeik hovatartozásáról nyilatkozatot.⁵ Abban az esetben, ha a más nemzetiségű férjet vagy feleséget bármilyen okból a házastársával azonos nemzetiségűnek írták be, ezzel kiskorú gyermeke(i) nemzetiségének népszámlálási bejegyzése automatikusan eldőlt. Bizonyára az összeíró előtt tett szülői nyilatkozat sem volt mindig egyöntetű, illetve alkalmassint valamelyik fél a családi békesség kedvéért inkább átengedte a másiknak e kérdés eldöntésének jogát. Bár a népszámlálás sem a családbeli interetnikus viszonyok tényleges kiterjedtségét, sem azok bonyolultságát szükségképpen nem tudja a maga teljességében visszaadni, jelzésszerű tendenciák így is kiolvashatók a számaiból. Az *I/C–G. táblamelléletek* adatait összesítve kiderül, hogy 67 264 családban (61,6%) a gyermekek nemzetisége román, 19 255 családban (17,6%) magyar, 8449 családban német (7,7%), 3004 családban cigány (2,8%), 5486 családban egyéb nemzetiségű (5,0%), 5782 családban (5,3%) pedig – és még további 6023, a szülők nemzetiségi összetételét illetően homogén családban – a gyermekek nemzetisége eltér szüleikétől.⁶ Ugyanezekben a családokban az apák, illetve anyák nemzetiségi megoszlása a következő: román 101 161 (46,3%), magyar 71 597 (32,8%), cigány 6532 (3,0%), német 18 640 (8,5%), egyéb 20 550 (9,4%). Azonnal szembetűnik a két generáció nemzetiségi részaránya közti eltérés, hiszen a gyermekes vegyes házasságban élőknek csupán 46,3 százaléka tartozik a többségi nemzethez, míg e családok 61,6 százalékában a gyermekek nemzetisége már román. A magyar nemzetiségűek adatai éppen fordított arányt tükröznek: 32,8 százalék a magyar szülők, és mindössze 17,6 százalék a gyermekeiket magyar nemzetiségűnek deklaráló családok aránya. Ahhoz, hogy a családi körben zajló asszimilációs folyamatoknak, ha nem is a mély-, de legalább a felszíni áramlatairól pontosabb képet alkothassunk, számba kell venni főbb nemzetiségenként a különböző típusú vegyes családok megoszlását a szülők és gyermekeik nemzetisége szerint. A termékeny vegyes házasságokon belüli interetnikus kapcsolatokat, valamint az egyes nemzetiségek nyereségét, illetve veszteségét a vegyes családokban élő gyermekek nemzetisége alapján – a gyermekek nemzetiségét illetően „egyéb helyzetűnek” minősített családok nélkül – az I–II/D,E. táblamelléletek alapján a 2. és 3. táblázat összesíti.

2. táblázat
Vegyes nemzetiségű gyermekes családok a szülők és a gyermekek nemzetisége szerint települési típusonként az 1992. évi népszámlálás időpontjában

Szülő nemzetisége, akiével a gyermek nemzetisége azonos	A házastárs nemzetisége					
	Összesen	Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen						
Összesen	103 458	29 208	48 361	2 806	9 232	13 851
Román	67 264	–	45 104	2 448	7 613	12 099
Magyar	19 255	16 778	–	296	1 437	744
Cigány	3 004	2 440	472	–	43	49
Német	8 449	5 866	2 233	39	–	311
Egyéb	5 486	4 124	552	23	139	648*
Városok						
Összesen	79 375	20 896	39 039	1 563	7 422	10 455
Román	53 433	–	36 661	1 383	6 199	9 190
Magyar	14 358	12 567	–	147	1 109	535
Cigány	1 300	1 063	192	–	20	25
Német	6 865	4 780	1 820	18	–	247
Egyéb	3 419	2 486	366	15	94	458*
Községek						
Összesen	24 083	8 312	9 322	1 243	1 810	3 396
Román	13 831	–	8 443	1 065	1 414	2 909
Magyar	4 897	4 211	–	149	328	209
Cigány	1 704	1 377	280	–	23	24
Német	1 584	1 086	413	21	–	64
Egyéb	2 067	1 638	186	8	45	190*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

3. táblázat
Az egyes nemzetiségek nyeresége, illetve vesztesége a vegyes családokban élő gyermekek nemzetisége alapján a családok száma és települési környezet szerint az 1992. évi népszámlálás időpontjában*

	Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen					
Nyereség	67 264	19 255	3 004	8 449	5 486
Veszteség	-29 208	-48 361	-2 806	-9 232	-13 851
Egyenleg	38 056	-29 106	198	-783	-8 365
Városok					
Nyereség	53 433	14 358	1 300	6 865	3 419
Veszteség	-20 896	-39 039	-1 563	-7 422	-10 455
Egyenleg	32 537	-24 681	-263	-557	-7 036
Községek					
Nyereség	13 831	4 897	1 704	1 584	2 067
Veszteség	-8 312	-9 322	-1 243	-1 810	-3 396
Egyenleg	5 519	-4 425	461	-226	-1 329

* A szülőkétől eltérő nemzetiségű („egyéb helyzetű”) gyermekek nélkül.

Az adatok egybevetéséből kitűnik, hogy mindegyik nemzetiség nyer is és veszít is a vegyes házasságok révén – az egyenleg nagysága és előjele azonban nemzetiségenként különböző. A románság a felnövekvő nemzedék hovatarozását illetően 29 208 családban veszteséget, 67 264 családban viszont nyereséget, végeredményben tehát 38 056 családnál pozitívumot könyvelhet el magának (mégpedig az összes nemzetiséggel szemben), amelynek a felét egyértelműen asszimilációs nyereségnek tekinthetjük. A román pozitívumot lényegében a magyarok és az egyéb nemzetiségűek (29 106, illetve 8365 családot felölelő) vesztesége ellentételezi. A cigányság pozitív (+198 család) és a németek negatív szaldója (-783 család) e vonatkozásban nem számottevő. A magyarság nem csupán román–magyar viszonylatban, de a németekkel (-796) és a cigányokkal kötött házasságokban (-176) is gyermekeket veszített, egyenlege csupán ez egyéb nemzetiségűekkel vegyes családokban pozitív (+192).

A románokkal kötött vegyes házasságokban született gyermekek kétharmada (66,5%) a többségi nemzet, 28,9 százaléka valamelyik másik nemzetiség sorait gyarapítja, míg 4,6 százaléka nemzeti nem azonos a szüleikével. Legmagasabb a román nemzetiségű gyermekek aránya az egyéb nemzetiségűekkel (72,1%) és a magyarokkal (69,4%), legalacsonyabb a németekkel (54,4%) és a cigányokkal vegyes családokban (45,6%). A román–magyar családok közül csak minden negyedikben, de a magyar–német és a magyar–cigány családok közül is csupán minden harmadikban magyar a gyermekek nemzetisége.

4. táblázat

A vegyes nemzetiségű gyermekes családok megoszlása a gyermekek nemzetisége szerint az apa, illetve az anya nemzetiségével összevetve az 1992. évi népszámlálás időpontjában
(Százalékban)

A) A gyermekek nemzetisége az apáéval azonos

Családfő nemzetisége	Feleség nemzetisége					
	Összesen	Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	55,9	37,3	76,7	38,6	62,1	77,1
Román	75,6	–	78,6	40,9	66,3	81,5
Magyar	36,0	34,8	–	27,8	49,8	62,0
Cigány	43,0	42,6	45,0	–	39,0	53,1
Német	56,2	52,5	67,0	38,6	–	73,7
Egyéb	35,3	32,6	47,9	25,6	41,0	51,3*

B) A gyermekek nemzetisége az anyáéval azonos

Családfő nemzetisége	Feleség nemzetisége					
	Összesen	Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	38,8	57,8	18,0	49,5	33,3	16,6
Román	20,0	–	16,9	49,1	30,7	14,9
Magyar	58,2	60,0	–	53,2	42,0	18,1
Cigány	46,6	49,3	33,5	–	29,3	24,5
Német	38,2	43,2	24,9	38,6	–	10,1
Egyéb	59,1	64,4	33,4	53,5	42,1	32,6*

C) A gyermekek nemzetisége a szülőkétől eltérő („egyéb helyzetű”)

Családfő nemzetisége	Feleség nemzetisége					
	Összesen	Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	5,3	4,9	5,3	11,9	4,6	6,3

Családfő nemzetisége	Feleség nemzetisége					
	Összesen	Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Román	4,4	–	4,5	10,0	3,0	3,6
Magyar	5,8	5,2	–	19,0	8,2	19,9
Cigány	10,4	8,1	21,5	–	31,7	22,4
Német	5,6	4,3	8,1	22,6	–	16,2
Egyéb	5,6	3,0	18,7	20,1	16,9	16,1*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott

A vegyes családokban született gyermekek hovatarozásának a szülők nemzetiségétől való (a többségi nemzet irányába mutató) eltéréseire a gyermekek, illetőleg a családfők és a feleségek nemzetiségének összevetése ad magyarázatot. Azokban a vegyes családokban, amelyekben a családfő nemzetisége román, a gyermekek nemzetisége 37 347 esetben megegyezik az apáéval, és csupán 9904 családban lesz azonos az anyáéval; 2184 családban a gyermekek nemzetisége valamilyen módon eltér a szülőkétől. Ott, ahol a feleség román, a gyermekek nemzetisége mindössze 19 304 esetben azonos az apáéval, a többségük (29 917 családban) a román anya nemzetiségét követi. Ebben az esetben a szülőkétől eltérő nemzetiségű gyermekek száma 2505. A románokkal kötött vegyes házasságokban tehát, ha a családfő román, a gyermekek szinte törvényszerűen (négyből három családban) az apa nemzetiségét viszik tovább, más nemzetiségű családfő esetén viszont az anyához való erősebb kötődés folytán válnak ötből majdnem három családban románná. A másik nemzetiséghez tartozó szülő román férj mellett csak minden ötödik, de román feleség mellett is csak legfeljebb minden harmadik családban örökíti át nemzetiségét a gyermekeire. (A vegyes családokban felnövekvő gyermekek nemzetiségi hovatarozásának megoszlását a két szülőével összevetve az I/C–F. táblamellékletek alapján országosan a 4. táblázat szemlélteti.) Ez a tendencia a városokban erősebb, a falvakban némileg visszafogottabb: városi környezetben a román apák négyötöde (78,0%), míg vidéken csak kétharmaduk (67,0%), és ugyanitt a román nemzetiségű anyáknak már csak a fele (51,5%) neveleli gyermekeit az államnemzetnek. S hasonlóképpen a falusi román férfiek több mint egynegyede (27,2%), a román feleségeknek pedig több mint kétötöde (42,5%) átengedi házastársának a gyermek nemzetisége fölötti döntés jogát.

Az államnemzet a vegyes házasságok révén azáltal, hogy a családfő román, 18 043, a román feleségek után pedig 20 013 családnál „tisztán” nyereséget tudhat magáénak. Román–magyar vegyes családokban, ha a család feje magyar, a gyermekek 11 248 esetben magyarok, 19 415-ben románok lesznek. Ha pedig román a családfő, 25 689 családban az ő nemzetiségét követik a leszármazottak, és csupán 5530 családban tartja meg az édesanya a gyermekeit magyarnak. A magyarság összes vesztesége a családfők után 14 441, a feleségek után számítva 13 885 család. A többi nemzetiség vesztesége a románokkal vegyes házasságokban a családfők nemzetisége szerint: németek 704, egyéb nemzetiségűek 3214 család, a feleségek nemzetisége szerint: németek 1043, egyéb nemzetiségűek 4761, cigányok 324 család. A román–más nemzetiségű viszonylatban egyedül a cigány családfők nemzetisége után számolhatunk 316 családnál többletet.

Az etnikumközi viszonyok családi egybefonódásaira bizonyos mértékig a háztartásstatisztika nemzetiségi bontású adataiból is következtetni lehet. 1992-ben 22 362,9 ezren éltek az ország háztartásaiban. E kimutatásból az ideiglenes jellegű (szükség-), illetve intézményi háztartások hiányoznak, a jelzett szám ezért kisebb az ország 22 810,0 ezer főnyi népességszámánál. A 447,1 ezres különbség nem mindegyik nemzetiség esetében jár negatívummal. A román (-470,9 ezer), cigány (-5,0 ezer), orosz-lipován (-1,1 ezer) és török (-0,4 ezer) családfők által jegyzett háztartásokban az illető nemzetiség lélekszámánál kevesebb személyt regisztráltak, hiányuk egy része a magyar (+14,2 ezer), ukrán (+4,1 ezer), szerb (+2,5 ezer), német (+1 ezer), zsidó (+1,3 ezer) szlovák (+0,8 ezer), tatár (+0,2 ezer) és egyéb (+4 ezer) nemzetiségű háztartásokban többletként kerül elő. Mivel az intézeti háztartásokban nem román nemzetiségűek is élnek, a háztartásfők tényleges nemzetiségének lélekszámánál több családtagot számláló magán háztartások pozitívumának – és ezen belül különösen a magyar háztartásoké – még az előbbinél is nagyobbak kell lennie.

Kellő támpontok híján kockázatos vállalkozás lenne e háztartások etnikai összetételét megbecsülni. Azonban a gyermekszám országos átlagának alapul vételével már a valóságot közelítő értékekhez juthatunk a szűk értelemben vett családmagokra vonatkozóan. Mint tudjuk, 50 677 magyar férj,

illetve 55 141 magyar feleség élt a népszámlálás időpontjában más nemzetiségű házastárssal. 12 714 vegyes családban a gyermekek nemzetisége a magyar családfőével, 6541 vegyes családban pedig a magyar feleségével egyezett. Magyar nemzetiségűnek számíthatjuk a magyarokkal vegyes családokban élő, de a szülőkétől eltérő nemzetiségű („egyéb helyzetű”) gyermekek egy részét is. Ha a gyermekek számát a teljes családok 1,92-szeres szorzója alapján állapítjuk meg, akkor kb. 155 ezer a vegyes családokban élő magyar nemzetiségűek száma. (Ebből közel 85 ezren magyar, több mint 70 ezren pedig más nemzetiségű családfő neve alatt felvett számlálóiveken szerepeltek.) E családok 9/10-ében román a házastárs. Hasonló számítással – a homogén, illetőleg a csonka magyar családok eltérő nemzetiségű gyermekeit is figyelembe véve – a más nemzetiségűekből mintegy 215 ezren éltek magyar nemzetiségű családdal (házastárssal és/vagy gyermekkel, vagy pedig szülővel) egy fedél alatt. (Mégpedig kb. 105 ezren a magyar és 110 ezren a más nemzetiségűként összeírt családokban.) Közülük a magyar, vagy legalábbis részben magyar jellegű környezetben élő románok aránya 85–90 százalék közötti. Feltevésünk szerint kb. 370 ezer magyar illetve más nemzetiségű személy van szűk családi kapcsolatban (ezen belül 155 ezer magyar, és legalább 185 ezer román), s ez mindennapi élethelyzeteikre, sorsuk alakulására is kihat.⁷

A *települési környezet* szerinti vizsgálat azt mutatja, hogy a vegyes házasságok több mint háromnegyede (127 ezer házasság) a *városokban* kötött (az összes házasságból 3021,7 ezer, vagyis csupán 53 százalék jut a városokra), ebből 83,4 ezer (65,7%) gyermekes házasság (országosan 2129,7 ezer, 58,5%). A vegyes házasságban élő románok száma a városokban 116 752 (az összes vegyes házasságban élő román 76,6 százaléka), a magyaroké 82 743 (78,2%), a németeké 25 897 (80,3%), az egyéb nemzetiségűeké 24 413 (72,8%), a cigányoké 4157 (48,1%). Az etnikailag heterogén házasságok zöme tehát – a cigányság vegyes házasságainak kivételével – a városokban koncentrálódik.

Ugyanitt a gyermekes vegyes házasságokból a gyermekek nemzetisége 53 433 esetben román (64,0%), 14 358 esetben magyar (17,2%), 6865 esetben német (8,2%), 1300 esetben cigány (1,6%), 3419 esetben egyéb (4,1%), 4053 esetben pedig a szülőkétől eltérő (4,9%). Ezzel egyidejűleg e családokban 77 638 román (46,5%), 56 303 magyar (33,8%), 15 007 német (9,0%), 3221 cigány (1,9%) és 14 697 (8,8%) egyéb nemzetiségű szülőt számláltak.

A románság nyeresége a városokban 32 537 olyan vegyes család, ahol a gyermekek nemzetiségét a számlálóbiztos előtt románnak nyilvánították. A többi nemzetiség egyenlege negatív: a magyarok végső vesztesége 24 681, a cigányoké 263, a németeké 557, az egyéb nemzetiségűeké 7036 család gyermekeit öleli fel. (3. táblázat.) A románság városokra jutó vegyes házasságból származó nyeresége (85,5%) e települési környezetnek a gyermekes vegyes házasságaikból való 76,7 százalékos részesezésénél nagyobb arányú. A magyar és az egyéb nemzetiségűek összes veszteségének ugyancsak nagyobb hányada (85,8 %, illetve 84,1%) esik a városokra, ha azt az érintett családok 78,6 százalékos és 71,5 százalékos városi részesezésével vetjük össze.

A családok összetétele felekezet szerint

A romániai népszámlálások során 1948 óta első ízben négy évvel ezelőtt tudakolták újra a népesség vallásfelekezetét, az idevágó adatokat pedig az 1930. évek publikálását követően hat évtizednyi kihagyással ugyancsak most hozták először nyilvánosságra. Ezért is tekinthetjük rendkívüli jelentőségűnek az 1992. évi népesség-számbavétel ilyen irányú vizsgáldását, melynek eredményével egyébként a bukaresti statisztikai szolgálat, ha lehet, még elégedettebb, mint a nemzetiségi, illetve anyanyelvi felvétel eredményezte adatokkal. A román statisztikusok egybehangzó véleménye szerint a vallási hovatartozás adatfelvételét szigorúan tudományos módszerekkel hajtották végre, teljes körűen és részrehajlás nélkül mérték fel, s ez hivatalos jelleggel ruházta fel a népszámlálási adatokat az egyházi becslésekkel szemben, így a jelenségre irányuló kutatások legfőbb forrását képezik.

A számlálóív vallás rovatába a számlálóbiztosnak az utasítások szerint a megkérdezett szabadon kinyilvánított hitbéli, lelki vagy egyházi választását kellett bejegyeznie, a nyilatkozat szigorú tiszteletben tartásával, függetlenül attól, hogy az összeírt személy lelkiismereti meggyőződése valamely vallási, vagy sajátos szellemi hittételek alapján szervezett közösséghez történő csatlakozásban megnyilvánul-e. A kisgyermekes vallási hovatartozását a szülőkével egyezően, ha pedig a két szülő eltérő felekezetű volt, akkor a szülők erről tett nyilatkozata alapján kellett a számlálóbiztosnak beírnia.

A vallási hovatartozást vizsgáló kérdésre adott pozitív válaszok gyakorisága szerint a felekezeti kötődés Romániában a népesség ugyanolyan magától értetődő demográfiai jellemzője, mint a nemzetiségi vagy anyanyelvi hovatartozás, hiszen a megkérdezetteknek mindössze 0,04 százaléka nem válaszolt, és csupán 0,11 százaléka vallotta magát felekezeten kívülinek, illetőleg 0,05 százaléka ateistának. A vallástalanok elhanyagolhatóan alacsony számaránya – amely a magyarországi szakemberek némelyikében óhatatlanul is kétségeket ébreszt: mintha a népszámlálás készítői mindenáron be akarták volna sorolni a lakosságot valamely vallás hívei közé⁸ – különösen szembetűnő, ha figyelembe vesszük, hogy ugyanabban az időpontban a régió egy másik országában, Szlovákiában a népesség 17,4 százaléka nem válaszolt a népszámlálás vallási hovatartozást firtató kérdésére, az összlakosság 9,8 százaléka pedig felekezeten kívülinek jelölte meg magát.⁹

Romániában mindenesetre a szakemberek a nép töretlen szellemi-lelki és morális értékeiről tanúskodó revelációként fogadják, és az ötödfél évtizedes vallásellenes politika egyértelmű kudarcának bizonyóságaként értékelve elégedetten, sőt elégtétellel nyugtázzák a népszámlálás „hithű” számait.¹⁰ Ezek az adatok a népesség más jellemzőivel kombinálva sokféle elemzési lehetőséget kínálnak, melyek közül a felekezeti és nemzetiségi bevallás közti korreláció vizsgálata talán az egyik legizgalmasabb. Az adatok összevetése azt mutatja, hogy a felekezeti kötődésben is megnyilvánuló kulturális hovatartozás, azaz vallás és nemzetiség egybeesése változatlanul markáns és lényegi tendencia, bár ma már korántsem olyan egyértelmű, mint régebben volt, a hagyományosnak tekinthető különbözőségek esetében pedig súlypontváltások figyelhetők meg a korábbi állapotokhoz képest. Ennek egyik oka a szabadegyházak megerősödése és új vallási közösségek megjelenése a sokszínű felekezeti palettán. A történeti keresztény egyházakon, valamint az izraelita és a muzulmán vallásfelekezeten kívüli hívek számaránya az 1930. évi 0,5 százalékról 1992-ben 2,7 százalékra emelkedett. A Romániában bevett egyházak közül a népszámlálási kimutatásban is részletezett új felekezet a pünkösdista (mely híveinek számát tekintve ötödik a vallások rangsorában), továbbá az evangéliumi szabad keresztény, valamint az óhitű ortodox egyház. Önálló rovatot kaptak az ágostai hitvallású evangélikus egyháztól a főhatalomváltást követően különvált s véglegesen 1948-ban elismert, zömében magyar ajkúakat tömörítő zsinat-presbiteri evangélikus-lutheránus egyház hívei is. (Megjegyzendő, hogy a népszámlálók gyakorta összekavarták a két egyházhoz tartozókat.) Mindezek mellett a nemzetiségileg leginkább kevert vidékeken – vagyis a Kárpátokon innen – egyes, a magyar demográfiában már a múlt század végén számon tartott „ritka kivételek” megizmosodásának is tanúi lehetünk. Az etnikum- és felekezetközi átfedésekben Erdélyben 1910 óta bekövetkezett változások az 5. táblázatban követhetők nyomon.

5. táblázat

Etnikum és felekezet összefüggései Erdélyben főbb nemzetiségenként 1910-ben és 1992-ben^a

*Az egyes felekezetekhez tartozók számának növekedése, illetve csökkenése (-) 1910–1992 között^b
(Ezer fő)*

Felekezet	Összesen	Román	Magyar	Német
Összesen	2495,2	2872,4	-50,0	-453,0
Görögkeleti	3563,7	3418,2	-0,3	4,5
Görög katolikus	-1028,8	-929,2	-58,4	0,8
Római katolikus	-130,2	72,2	32,1	-231,9
Református	102,7	13,6	76,3	0,4
Unitárius	7,3	0,7	5,7	0,1
Evangélikus	-205,6	1,7	-16,0	-182,7
Izraelita	-178,8	-0,4	-131,6	-48,5
Egyéb	364,9	295,6	42,2	4,3

*A nemzetiség felekezeten belüli aránya
(Százalékban)*

Felekezet	1992			1910		
	Román	Magyar	Német	Román	Magyar	Német
Összesen	73,60	20,77	1,41	53,78	31,61	10,74
Görögkeleti	95,33	0,47	0,11	94,10	1,40	0,08
Görög katolikus	85,71	11,01	0,77	89,54	6,61	0,07
Római katolikus	9,28	76,91	7,66	0,73	63,52	30,10
Református	1,87	95,53	0,32	0,19	98,68	0,31
Unitárius	1,53	96,94	0,22	0,68	98,87	0,14
Evangélikus	5,74	34,98	51,09	0,58	13,61	80,52
Izraelita	13,62	6,18	1,05	0,40	72,33	26,93
Egyéb	80,63	11,89	1,19	49,87	40,41	2,19

*A felekezet nemzetiségen belüli aránya
(Százalékban)*

Felekezet	1992			1910		
	Román	Magyar	Német	Román	Magyar	Német
Összesen	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Görögkeleti	89,90	1,56	5,41	60,11	1,52	0,25
Görög katolikus	3,12	1,42	1,46	39,40	4,95	0,15
Római katolikus	1,40	41,00	60,10	0,26	38,01	53,01
Református	0,26	47,45	2,35	0,05	41,23	0,38
Unitárius	0,02	4,59	0,15	0,02	4,09	0,02
Evangélikus	0,06	1,23	26,46	0,05	2,15	37,47
Izraelita	*	0,01	0,03	0,03	7,93	8,70
Egyéb	5,24	2,74	4,04	0,08	0,12	0,02

^a 1992-ben nemzetiség, 1910-ben anyanyelv szerint (a határ által megosztott megyék esetében számított értékek alapján).

^b A mai közigazgatási határok között.

A római katolikus, evangélikus és izraelita felekezetűek lélekszámának csökkenése a német, a zsidó és – az 1910. évi anyanyelvi statisztika tanúbizonysága szerint – a magyar népesség történelmi vesztesége. A németek részesedése a római katolikus egyház erdélyi híveinek számából 30,1 százalékról 7,7 százalékra, arányuk az evangélikusok között négyötödéről a felére esett vissza. 1910-ben az izraelita felekezetnek még komoly számbeli súlya volt a magyarságon belül (közel háromnegyedük a magyart vallotta anyanyelvének, és e réteg a magyar anyanyelvűek 7,9 százalékát tette ki), mára azonban ez a népcsoport gyakorlatilag felmorzsolódott. A görög katolikusok létszámhiánya egyházuk 1948. évi felszámolásával magyarázható. Az üldözött és föld alá kényszerített unitus mozgalom a négy évtizeddel korábban elvesztett híveket az egyház újjászervezése után már nem tudta visszanyerni, így a görög katolikusok aránya a román népességen belül az 1910. évi 39,4 százalékról 3,1 százalékra zuhant. Noha a felekezeten belül a magyar nemzetiségűek aránya erősödött, abszolút számát tekintve ez a csoport is megroppant (a görög katolikus magyarok száma ma alig több, mint egynegyede a nyolc évtizeddel korábbiak), így arányuk a magyarságon belül mindössze 1,4 százalék a valamikori 4,9 százalékkal szemben. A „nemzeti” egyházként diadalmaskodó ortodoxia viszont a kikényszerített áttérések révén – amint azt a népmozgalmi gyarapodásokon túli többlete is jelzi – maradandó népességi nyereségre tett szert, és az erdélyi románság kilenczetedét mondhatja magáénak. A görög katolikus egyház magyar híveinek részbeni bekebelezésére utal, hogy az ortodoxia súlya változatlan az erdélyi magyarság életében; a görögkeleti vallású magyarok száma alig csökkent, nemzetiségen belüli arányuk pedig 1910-hez képest némileg erősödött. A keleti rítusú kereszténység ugyanak-

kor viszonylagos tért veszített a románság sorain belül: az erdélyi románoknak ma már csak 93 százaléka görögkeleti vagy görög katolikus vallású az 1910. évi 99,5 százalékkal szemben. Ez az ortodox felekezetű cigányok szabadabb nemzetiségvállalása mellett főként annak tulajdonítható, hogy a neoprotestáns közösségek – mely gyülekezetek elsősorban Erdélyben nyomulnak a bizánci vallási hagyományokon keletkezett réseken át – egyre nagyobb számban hódítanak el román híveket. A keresztény szabadegyházak román nemzetiségű követőinek közel kétharmada, a közülük legnagyobb számot kitevő pünkösdisták, baptista és egyéb nem részletezett felekezetűeknek pedig kerekén a háromnegyede Erdélyben él, s ugyanitt ezen egyházak híveinek 81,9, illetve 84,6 százaléka román. De érzékelhetően emelkedett a római katolikus és a református felekezetűek aránya is a román népességben belül, miután számuk az 1910. évnek pontosan a tízszeresével gyarapodott. Esetükben – a századfordulón ellenkező előjellel lezajlott hasonló folyamatok analógiájára – inkább az uralkodó nemzethez tartozók előretöréséről beszélhetünk a „más vallásúak” soraiban. A magyarság körében – ha a különböző felekezetek nemzetiségen belüli arányát vizsgáljuk – a görög katolikus és az izraelita közösségek felszámolódásával elszenvedett veszteségek folytán erősödött a történelmi magyar egyházak dominanciája. Ám ugyanezen egyházak nemzeti jellege a népszámlálás szerint egyidejűleg oldódott is: a magyarság 1,9 százalékpontot veszített az unitáriusok, és 3,2 százalékpontot a reformátusok körében. Ahol pedig a magyarok – a németek rovására – terjeszkedni tudtak, ott a román elem is teret nyert magának; aránya megtízszereződött a két evangélikus egyházban, Erdélyben pedig ma már csaknem minden tizedik római katolikus román nemzetiségű. Szép számban találni továbbá cigány nemzetiségűeket a reformátusok között, és nyolc évtized múltán változatlan a kálvini protestantizmus német követőinek részaránya is, akiknek a száma időközben kis mértékben nőtt, miközben az erdélyi össznemetség lélekszáma csaknem az egyötödére fogyott.

A felsorolt példák talán elégségesek annak bizonyítására, hogy jóllehet – etnikumonként változó intenzitással – szoros kapcsolat mutatkozik nemzetiség és vallás között, a felekezet e tekintetben mégis egyre kevésbé zárt entitás. A nemzetiségek közti átjárás egyik színtere vélhetően az egyre erősödő neoprotestáns mozgalom, melynek egyházai legtöbbször román nyelven fejtik ki tevékenységüket. Bár nem ritka, hogy a vegyes vidékeken kettős-, sőt háromnyelvű gyülekezeteket hoznak létre, a szórványvidéken nem bevett a kettős nyelvhasználat, s általában is elmondható, hogy a neoprotestáns gyülekezetekben kisebb az anyanyelv értéke, mint a történelmi egyházakban.¹¹ A szabadegyházak tehát, az ortodoxia kereteit feszegetve ugyan, de elsősorban a román etnosz „gyűjtőmedencéi”. Noha a nyugati és a keleti történelmi keresztény egyházak közötti mozgás nemzetiségileg két irányú, feltehetően itt is többen vannak azok az „elszivárgók”, akik a felekezetváltás révén a románság irányában találtak maguknak utat.

A többnyire nemzetiségi törésvonalakat követő felekezeti elhatárolódásnak olykor a történelmi demográfia tanulságai alapján rögzült vélekedéseinkkel is ellentétes irányú oldódása – amint arra a népszámlálás eredményeit elemző román statisztikusok is rámutatnak¹² – jelentős részben a vegyes házasságoknak köszönhető. A nemzetiség, vagy anyanyelv szerinti összefüggések tehát a családon belüli felekezetközi kapcsolódásoknak igen fontos elemét képezik. Az egymást keresztező etnikai-felekezeti identitásdimenziók statisztikai metszetének elkészítésére azonban e személyes szférához közeli csoportszinten a népszámlálási közlés már nem vállalkozott. E hiányosságot nem elmarasztalásképpen bocsátom előre, csupán jelezni kívánom a sorra kerülő adatok értelmezési körének természetesen határait. Az eddig elmondottakból következően ugyanis a vegyes felekezetű házasságok, s különösen az azokban született gyermekek vallásának alakulása a családon belüli nemzetiségi viszonylatokra vonatkozó kérdések további sorozatát veti fel; ám megválaszolásukra, azaz a feltételezhető összefüggések számszerűsítésére a közzétett adatok alapján még csak kísérletet sem tehetünk.

A felekezeti vegyes családok száma az 1992. évi népszámláláskor 272,5 ezer volt Romániában (4,8%). (Adataik összesítését lásd a III–IV. táblamelléletekben.) A vegyes felekezetű házasságban élők legnagyobb csoportját az ortodoxok alkotják (179 348 férfi és nő, az összes másvallású házastárs 32,9 százaléka). E körben népesebb felekezet még a római katolikus (136 412 fő, 25,0%), és a református (104 192 fő, 19,1%). Őket követik a görög katolikusok (39 692, 7,3%), a pünkösdisták (17 199 fő, 3,2%), a baptisták (11 658 fő, 2,1%), valamint az egyéb hitfelekezetek tagjai (összesen 56 551 lélekkel, 10,4%).

A más felekezetűekkel kötött házasságok részaránya – melynek valamennyi hitfelekezetre kiterjedő áttekintése során a családfő vallási hovatartozására kell hagyatkoznunk – érthetően a többségben románokat tömörítő ortodox államvallás házas férfi hívei körében a legalacsonyabb. Ami az

egyéb vallásúakat illeti, a felekezeti exogámia már jóval kiterjedtebb a római katolikus, a református, illetőleg a görög katolikus férjek esetében. A legnagyobb arányt az izraelita, az ágostai evangélikus, az unitárius, valamint a zsinat-presbiteri evangélikus, a legkisebbet a baptista, a muzulmán, a pünkösdista, az adventista és az óhitű keresztény férfiak körében ölti. (Vö. a 6. táblázattal.)

A felekezeti vegyes házasságban élő nők aránya – legalábbis azon felekezetek esetében, ahol ez kimutatható – csupán az ortodoxok körében alacsonyabb a férfiakénál; ezzel szemben a pünkösdista feleségek heterogén házasságkötéseinek aránya kétszeresen, a baptista feleségeké pedig csaknem háromszorosan haladja meg az ugyanahhoz a valláshoz tartozó férjekét.

A felekezeti vegyes házasságok kétharmadát – összesen 179 348-at – a görögkeletiek és valamely más egyház hívei kötötték egymással. Az ortodox vegyes házasságok más vallású házastársainak száma legnagyobb a római katolikusok (65 186 fő, 23,9%), a reformátusok (33 291 fő, 12,2%), a görög katolikusok (24 015 fő, 8,8%), a pünkösdisták (14 907 fő, 5,5%) és a baptisták (9294 fő, 3,4%) között. Jelentős részt képviselnek még az összes vegyes házasságon belül a római katolikusok és a reformátusok (53 393 fő, 19,6%), illetőleg a római katolikusok és görög katolikusok között létrejött házasságok (7344 fő, 2,7%).

6. táblázat
Vegyes felekezeti házasságok a házastársak felekezete szerint
települési típusonként az 1992. évi népszámlálás időpontjában (Százalékban)

Összesen

Férj felekezete	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a feleség felekezete szerint						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdista	Baptista	Egyéb
Görögkeleti	2,0	–	35,0	17,0	10,4	11,7	6,8	19,1
Római katolikus	23,8	46,5	–	40,7	4,7	0,6	0,5	6,9
Református	25,8	30,9	51,6	–	5,5	0,7	1,1	10,2
Görög katolikus	35,4	59,7	18,8	15,8	–	1,1	0,8	3,8
Pünkösdista	9,7	80,0	4,9	3,2	1,9	–	5,3	4,7
Baptista	12,8	72,8	7,1	5,6	1,8	8,2	–	4,5
Adventista	9,6	84,9	2,3	4,4	1,2	1,9	1,9	3,4
Unitárius	37,2	14,3	39,3	40,0	1,3	0,3	0,2	4,6
Muzulmán	10,8	90,9	2,9	1,3	0,6	0,1	0,4	3,8
Evangéliumi keresztény	18,5	77,0	7,6	4,9	1,3	2,4	1,2	5,6
Ágostai evangélikus	38,6	56,6	19,4	14,7	2,6	0,3	0,6	5,8
Óhitű keresztény	5,4	81,3	3,0	2,3	1,0	1,8	2,3	8,3
Zsinat-presbiteri evangélikus	31,9	40,9	27,4	19,2	2,7	1,0	0,7	8,1
Izraelita	52,8	71,6	13,6	8,1	3,2	0,3	0,1	3,1
Egyéb	15,4	67,7	7,8	8,8	3,3	3,8	1,6	7,0
Felekezeten kívüli	27,6	81,9	5,5	3,0	2,0	0,6	0,6	6,4

Feleség felekezete	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a férj felekezete szerint						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdista	Baptista	Egyéb
Görögkeleti	1,6	–	38,1	20,6	17,2	4,0	3,1	17,0
Római katolikus	25,7	48,9	–	37,8	6,0	0,3	0,3	6,7
Református	25,5	33,0	50,9	–	7,0	0,2	0,4	8,5
Görög katolikus	29,0	61,5	18,1	16,9	–	0,4	0,3	2,8
Pünkösdista	26,7	88,6	3,0	2,8	1,8	–	2,1	1,7
Baptista	26,7	82,5	3,8	6,9	2,2	2,5	–	2,1

Városok

Férj felekezete	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a feleség felekezete szerint						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb
Görögkeleti	2,6	–	41,7	19,4	12,3	5,7	4,5	16,4
Római katolikus	34,2	48,2	–	39,5	4,4	0,4	0,5	7,0
Református	35,2	31,8	53,1	–	5,4	0,5	0,6	8,6
Görög katolikus	43,6	61,0	18,5	15,5	–	0,6	0,7	3,7
Pümkösdista	9,7	77,1	6,3	3,9	2,5	–	5,5	4,7
Baptista	13,5	71,8	9,1	5,8	2,1	6,3	–	4,8
Adventista	12,2	81,2	3,6	5,6	1,1	1,6	2,4	4,5
Unitárius	50,5	14,8	41,4	37,9	1,4	0,2	0,2	4,1
Muzulmán	13,0	91,2	3,2	1,4	0,5	0,1	0,3	3,3
Evangéliumi keresztény	21,8	73,2	10,3	6,0	1,6	1,4	1,8	5,6
Ágostai evangélikus	52,3	55,6	20,8	15,1	2,7	0,2	0,4	5,2
Óhitű keresztény	17,0	81,6	4,0	2,8	1,2	0,8	2,4	7,2
Zsinat-presbiteri evangélikus	36,5	42,8	27,1	19,0	3,3	0,7	0,6	6,5
Izraelita	52,9	72,0	13,6	7,9	3,1	0,3	0,1	3,0
Egyéb	17,2	68,6	9,5	8,8	3,6	2,3	1,6	5,6
Felekezeten kívüli	31,5	82,8	5,7	3,1	2,0	0,5	0,5	5,3

Feleség felekezete	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a férj felekezete szerint						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb
Görögkeleti	2,3	–	40,3	20,4	17,8	2,2	2,3	17,0
Római katolikus	37,0	51,1	–	36,0	5,7	0,2	0,3	6,7
Református	35,6	34,3	50,4	–	6,9	0,2	0,3	7,9
Görög katolikus	36,9	64,1	16,7	15,6	–	0,3	0,3	2,9
Pümkösdista	22,5	84,7	4,5	3,6	2,3	–	2,6	2,3
Baptista	24,6	79,5	6,1	6,2	2,9	2,4	–	2,9

Községek

Férj felekezete	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a feleség felekezete szerint						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb
Görögkeleti	1,3	–	20,0	11,5	6,2	25,3	12,0	25,0
Római katolikus	11,6	40,8	–	44,7	5,8	1,3	0,5	6,9
Református	15,0	28,4	47,5	–	5,6	1,4	2,4	14,7
Görög katolikus	21,8	55,4	19,9	16,8	–	2,5	1,3	4,1
Pümkösdista	9,7	82,3	3,8	2,7	1,3	–	5,1	4,8
Baptista	12,0	74,1	4,4	5,3	1,3	10,7	–	4,2
Adventista	8,3	87,5	1,4	3,6	1,3	1,9	1,4	2,9
Unitárius	23,4	13,1	34,4	44,8	0,9	0,4	0,4	6,0
Muzulmán	4,3	87,7	0,7	–	1,5	–	0,7	9,4
Evangéliumi keresztény	15,2	82,3	3,7	3,3	0,9	3,9	0,3	5,6
Ágostai evangélikus	17,8	60,9	13,5	12,9	1,9	0,9	1,6	8,3
Óhitű keresztény	2,5	80,8	1,4	1,4	0,7	3,4	2,0	10,3
Zsinat-presbiteri evangélikus	21,2	33,4	28,9	20,0	–	2,0	1,1	14,6
Izraelita	47,8	45,5	9,1	22,7	9,1	–	–	13,6
Egyéb	13,1	66,2	4,9	8,9	2,7	6,3	1,6	9,4
Felekezeten kívüli	10,2	69,8	3,1	1,8	0,9	3,1	0,9	20,3

Feleség felekezete	Az összes házasságon belül	A vegyes házasságokon belül a férj felekezete szerint						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistá	Baptista	Egyéb
Görögkeleti	0,8	–	31,3	21,1	15,3	9,5	5,7	17,1
Római katolikus	12,0	40,9	–	44,2	6,9	0,6	0,4	7,0
Református	13,4	28,8	52,4	–	7,1	0,5	0,6	10,6
Görög katolikus	16,4	52,2	22,8	21,6	–	0,8	0,5	2,1
Pünkösdistá	29,7	90,8	2,1	2,3	1,5	–	1,8	1,5
Baptista	29,1	85,2	1,8	7,6	1,6	2,5	–	1,3

Ha a görögkeletiekkel vegyes házasságok számából levonjuk a görög katolikusokra eső részt, a románok heterogén házasságainak számával csaknem megegyező értéket kapunk. Tévedés lenne azonban e megfelelésből a két házas csoport egybeesésére következtetnünk. A nemzetiség- és felekezetközi átfedések ismeretében biztosan állítható, hogy a román féllal kötött etnikailag heterogén házasságok egy része ugyanazon egyház hívei között jött létre, és megfordítva: a nemzeti egyház hitében keresztiséget nyert románok eltérő felekezetű házastársai közül sokan ugyancsak az uralkodó nemzethez tartoznak.

A vegyes felekezetű házasságban élő muzulmán, adventista, óhitű keresztény, pünkösdistá, evangéliumi szabad keresztény, baptista és izraelita férfiak legnagyobb része ortodox vallású nőt vett feleségül. Az ortodoxok többségben vannak az egyéb nem részletezett vallású, a görög katolikus és az ágostai evangélikus férfiak eltérő felekezetű házastársai sorában is. Viszonylag jelentős a súlyuk a római katolikus és a zsinat-presbiteri evangélikus, némileg kisebb a református férfiak vegyes házasságaiban, de arányuk csupán a jellegzetesen magyar felekezetnek számító unitárius egyház által megáldott vegyes házasságokban alacsony. Ez utóbbi frigyek – a férj felekezete alapján számítva – elsősorban a római katolikusokkal és a reformátusokkal kötöttek.

A felekezetileg vegyes házasságok 62,7 százalékát kísérte *gyermekáldás*. E 170,9 ezer családban a szülők felekezeti megoszlása a következő: 112 669 görögkeleti (32,9%), 88214 római katolikus (25,8%), 68 759 református (20,1%) 21 083 görög katolikus (6,2%), 10 646 pünkösdistá (3,1%), 6417 baptista (1,9%) és 34 088 valamely más egyéb valláshoz tartozó (10,0%). A gyermekek felekezete 66 286 családban görögkeleti (38,8%), 39 165 családban római katolikus (22,9%), 25 979 családban református (15,2%), 5485 családban görög katolikus (3,2%), 3021 családban pünkösdistá (1,8%), 1827 családban baptista (1,1%) és 11 218 családban egyéb felekezetű (6,5%). 17 957 családban (10,5%) viszont – és még 23 252, a házastársak felekezete alapján homogénnek minősülő család esetében – a gyermekek felekezete eltér a szüleikétől. (Vö. a III/B–F. táblámelléletekkel.) Megjegyzést érdemel, hogy szembevetően alacsony azoknak a vegyes családoknak az aránya, melyekben a gyermekek felekezete megoszlak a szülők vallása között. Ez ellentmondani látszik annak a hagyománynak, mely szerint a felekezetileg heterogén házasságokban a gyermekek nemük szerint megosztva követik a szülők vallását. A 9/C. táblázat tanúsága szerint legszigorúbban a tradicionális nagy egyházak érvényesítik kizárólagosságukat (elsősorban egymással, de az ortodox egyház csaknem az összes többi felekezettel szemben) a családban született gyermekek hitbéli hovatartozása felett. A görög katolikus és különösen a neoprotestáns egyházak tagjainak termékeny vegyes házasságaiban már jóval magasabb – esetenként az egyharmad részt is meghaladja – az „egyéb helyzetű”, azaz a szülők egyikével többnyire azonos, de egymástól különböző felekezetű gyermekeket magában foglaló családok számaránya. Hasonlóképpen a homogén, valamint a csonka családokon belül is az újabb keletű vagy újjáéledt kisebb felekezetek körében találni legnagyobb arányban eltérő vallású, illetőleg „egyéb helyzetű” gyermekekkel együtt élő szülőt. (Vö. a III/G–H. táblámelléletekkel.)

7. táblázat.
Vegyes felekezeti gyermekes családok a szülők és a gyermekek felekezete szerint
települési típusonként az 1992. évi népszámlálás időpontjában

Szülő felekezete, akiével a gyermek felekezete azonos	A házastárs felekezete							
	Összesen	Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb
	Összesen							
Összesen	152 981	35 854	40 857	35 120	13 053	5 844	3 674	18 579
Görögkeleti	66 286	–	23 297	14 093	8 759	5 327	3 070	11 740
Római katolikus	39 165	16 244	–	17 234	2 289	175	180	3 043
Református	25 979	6 856	14 324	–	1 703	134	208	2 754
Görög katolikus	5 485	2 924	1 073	1 181	–	53	40	214
Pümkösdista	3 021	2 537	89	99	61	–	123	112
Baptista	1 827	1 417	78	146	23	89	–	74
Egyéb	11 218	5 876	1 996	2 367	218	66	53	642*
	Városok							
Összesen	114 447	26 614	32 193	27 534	10 123	2 406	2 122	13 455
Görögkeleti	50 009	–	19 150	11 375	7 074	2 144	1 754	8 512
Római katolikus	30 998	13 222	–	13 510	1 628	98	132	2 408
Református	18 808	5 004	10 621	–	1 195	56	114	1 818
Görög katolikus	4 269	2 412	760	877	–	28	26	166
Pümkösdista	1 397	1 136	55	55	32	–	62	57
Baptista	1 082	833	59	68	17	46	–	59
Egyéb	7 884	4 007	1 548	1 649	177	34	34	435*
	Községek							
Összesen	38 534	9 240	8 664	7 586	2 930	3 438	1 552	5 124
Görögkeleti	16 277	–	4 147	2 718	1 685	3 183	1 316	3 228
Római katolikus	8 167	3 022	–	3 724	661	77	48	635
Református	7 171	1 852	3 703	–	508	78	94	936
Görög katolikus	1 216	512	313	304	–	25	14	48
Pümkösdista	1 624	1 401	34	44	29	–	61	55
Baptista	745	584	19	78	6	43	–	15
Egyéb	3 334	1 869	448	718	41	32	19	207*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

A nemzedékek közötti felekezetváltásban (amit a vegyes házasságban élő szülők és gyermekeik felekezeti arányszámainak különbsége jelez) az uralkodó irányzat a románsághoz kötődő ortodoxia térhódítása. A tényleges változások felderítéséhez ezúttal is tételesen át kell tekinteni a vegyes családok megoszlását a szülők és gyermekeik felekezete szerint. Ezt – a III–IV/C,D. táblamellékletek adatai alapján – a 7. és 8. táblázat részletezi.

8. táblázat
Az egyes felekezetek nyeresége, illetve vesztesége
a felekezetiileg vegyes családokban élő gyermekek felekezete alapján a családok száma és
települési környezet szerint az 1992. évi népszámlálás időpontjában*

	Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistá	Baptista	Egyéb
Összesen							
Nyeresség	66 286	39 165	25 979	5 485	3 021	1 827	11 218
Veszteség	-35 854	-40 857	-35 120	-13 053	-5 844	-3 674	-18 579
Egyenleg	30 432	-1 692	-9 141	-7 568	-2 823	-1 847	-7 361
Városok							
Nyeresség	50 009	30 998	18 808	4 269	1 397	1 082	7 884
Veszteség	-26 614	-32 193	-27 534	-10 123	-2 406	-2 122	-13 455
Egyenleg	23 395	-1 195	-8 726	-5 854	-1 009	-1 040	-5 571
Községek							
Nyeresség	16 277	8 167	7 171	1 216	1 624	745	3 334
Veszteség	-9 240	-8 664	-7 586	-2 930	-3 438	-1 552	-5 124
Egyenleg	7 037	-497	-415	-1 714	-1 814	-807	-1 790

* A szülőkétől eltérő felekezetű („egyéb helyzetű”) gyermekek nélkül

A vegyes családokban élő szülők és gyermekek felekezeti hovatartozásának egyenlege az ortodox felekezetűek kizárólagos pozitívumát mutatja. A görögkeletiekkel vegyes házasságokban született gyermekek 66 286 családban ortodox keresztséget kapnak, és csupán 35 854 családban nőnek fel a másik szülő vallása szerint. A keleti keresztény egyház tiszta nyeresége 30 432 család gyermekeit foglalja magában; az ortodoxia 7237 családban a református, 7053 családban a római katolikus, 5864 családban az egyéb nem részletezett, 5835 családban a görög katolikus, 2790 családban a pünkösdistá és 1653 családban a baptista felekezetűek rovására terjeszkedett. A legnagyobb vesztes a református egyház, amely csupán a görög katolikusoktól (522 családban), és a más egyéb felekezetűektől (484 családban) könyvelhet el kisebb pozitívumot magának. A másik nagy vesztes a görög katolikus egyház; nyeresége mindössze 17 család a baptistáktól. A végső elszámolásban a római katolikusok vesztesége a legkisebb, akik a görögkeleti egyházzal szembeni veszteségeiket a reformátusok (2910 családban), a görög katolikusok (1216 családban) és az egyéb felekezetűek (1235 családban) gyermekei körében nyert új hívekkel nagyrészt ellensúlyozni tudták.

Az ortodoxokkal vegyes házasságokban született gyermekeknek mindössze 31,9 százaléka követi a nem ortodox szülő vallását. A keleti rítusú egyház dominanciája (58,8%) csupán azért visszafogottabb, mert e családok 9,3 százalékában a gyermekek vallása eltér a szülőkétől. Az ortodox felekezetű gyermekek aránya legmagasabb a pünkösdistákkal (50,0%), baptistákkal (47,8%) és görög katolikusokkal (41,5%), legalacsonyabb az egyéb felekezetűekkel (34,4%), római katolikusokkal (26,4%) és reformátusokkal (20,4%) kötött vegyes házasságokban.

Azokban a vegyes családokban, ahol a családfő görögkeleti felekezetű, a gyermekek vallása 35 417 esetben az apáéval, 19 942 esetben az anyáéval egyezik meg, 6416 esetben „eltérő helyzetű”. Ahol a feleség ortodox, a gyermekek felekezete 15912 családban ugyanaz, mint a családfőé, 30 869 családban az anyáéval azonos és 4113 esetben más, mint a szülőké. Vagyis az ortodoxokkal vegyes házasságokban, mind az apák, mind a anyák után számítva ötből három családban az államvallás hitében nevelődnek a gyermekek, és csak alig minden harmadik családban örökíti gyermekeire a másik felekezetű apa vagy anya a vallását. (A felekezetiileg vegyes családok gyermekeik felekezete szerinti megoszlását az apáéval és az anyáéval összevetve az III/C–E. táblamelléletek alapján országosan a 9. sz. táblázat szemlélteti.) Ez az irányzat a városokban és a falvakban hasonló mértékben érvényesül.

9. táblázat
A vegyes felekezetű gyermekes családok megoszlása a gyermekek felekezete szerint az apa,
illetve az anya felekezetével összevetve az 1992. évi népszámlálás időpontjában
(Százalékban)

A) A gyermekek felekezete az apáéval azonos

Családfő felekezete	Összesen	Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistista	Baptista	Egyéb
Összesen	44,6	31,3	45,8	52,0	58,9	51,5	53,5	52,0
Görögkeleti	57,3	–	55,2	64,6	61,7	53,7	56,6	54,9
Római katolikus	44,1	38,8	–	47,2	61,9	42,9	46,5	52,4
Református	38,5	33,4	38,5	–	51,3	40,8	43,4	48,9
Görög katolikus	23,4	18,3	28,7	34,2	–	29,8	36,7	32,8
Pünkösdistista	20,4	17,8	20,8	28,4	37,2	–	32,2	35,1
Baptista	21,8	21,4	19,9	18,6	17,6	24,4	–	32,2
Egyéb	31,4	25,6	34,4	44,2	37,1	20,0	22,9	37,0*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

B) A gyermekek felekezete az anyáéval azonos

Családfő felekezete	Összesen	Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistista	Baptista	Egyéb
Összesen	44,9	60,6	44,7	37,1	29,4	30,6	31,4	34,2
Görögkeleti	32,3	–	37,2	25,2	30,1	29,9	30,5	33,0
Római katolikus	46,9	53,8	–	43,4	24,8	25,9	24,9	34,7
Református	50,1	56,0	51,3	–	30,5	31,7	39,9	35,4
Görög katolikus	64,2	75,3	54,3	43,0	–	34,3	23,9	35,2
Pünkösdistista	67,0	73,4	57,5	44,3	32,6	–	40,5	32,5
Baptista	65,9	71,5	59,6	61,9	41,2	51,2	–	32,2
Egyéb	57,6	66,7	53,0	42,0	39,2	49,7	42,8	42,7*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

C) A gyermekek felekezete a szülőkétől eltérő (egyéb helyzetű)

Családfő felekezete	Összesen	Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistista	Baptista	Egyéb
Összesen	10,5	8,1	9,5	10,9	11,7	17,9	15,1	13,8
Görögkeleti	10,4	–	7,7	10,2	8,2	16,4	12,9	12,1
Római katolikus	9,1	7,4	–	9,4	13,3	31,2	28,5	12,9
Református	11,4	10,6	10,2	–	18,2	27,5	16,7	15,7
Görög katolikus	12,4	6,4	17,0	22,8	–	35,9	39,4	32,0
Pünkösdistista	12,6	8,8	21,7	27,3	30,2	–	27,3	32,4
Baptista	12,3	7,1	20,5	19,5	41,2	24,4	–	35,6
Egyéb	11,0	7,7	12,6	13,8	23,7	30,3	34,3	20,3*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

Az ortodoxia nyeresége a vegyes házasságokban a családfők után 19 505, a feleségek után viszont csak 10 927 gyermekes család. A nemzetiségi adatokkal egybevetve, amelyek szerint a román-ság nyeresége nagyjából egyenlő arányban oszlik meg a két házastárs között (18 043 család a férjek,

illetőleg 20 013 család a feleségek után), román családfő esetén pedig a családok háromnegyedében a gyermekek az apa nemzetiségét viszik tovább, úgy tűnik, hogy a többségi férj oldalán élő feleségek a felekezeti kötődés átörökítésében állhatatosabbak, mint azokban az esetekben, amikor a gyermek nemzetiségi hovatartozásáról kell dönteniük. Az adatok alaposabb vizsgálatából azonban kiderül, hogy nem a családi szocializáció valamilyen felekezetfüggő sajátosságáról van szó, a magyarázat inkább a vegyes felekezetű családok eltérő demográfiai szerkezetében rejlik. A gyermekes vegyes házasságban élő görögkeleti felekezetűek közül ugyanis 61 775 a férfiak, de csupán 50 894, vagyis 10 881-gyel kevesebb a nők száma. Ezzel szemben a görögkeletiekkel házasságra lépett pünkösdisták, baptisták és egyéb nem részletezett felekezetűek körében a férfiak száma mindössze 11 471, míg a nőké 22 457, azaz 10 986-tal több. (A többlet kétharmada a falvakban kötött házasságokra esik.) E családokban 20 137 esetben a görögkeleti és 9830 esetben az egyéb felekezetű szülővel egyezik a gyermekek vallása. Abból a 10 579 családból, melynek feje nem az ortodox vallás követője, a gyermekek felekezete 2739-ben az apáéval, 7840-ben az anyáéval azonos. Abban a 19 388 családban, ahol a családfő görögkeleti, az utódok 12 297 esetben, tehát e családok többségében ugyancsak a görögkeleti hitet gyakorolják, ám a másvallású feleségek nagyobb száma miatt az anyák felekezetét gyermekeikre átszarmaztató családok száma is jelentékeny: 7091. Az ortodox vallás nyeresége ebben a körben a férjek vonalát követve 9558, míg a feleségek után mindössze 749 család. (A falvakban a görögkeleti egyház apák utáni nyeresége 4907 családot tesz ki, itt azonban a neoprotestáns és egyéb nem részletezett vallású anyák azonos felekezetű gyermekeit számítva már 1034 családnyi veszteséget szenved az ortodoxia.) Lényegében e két számnak a családfők javára mutató különbségéből adódik a vegyes gyermekes családokban az ortodox felekezet házastársak szerinti nyereségének a román nemzetiségűek egyenlegével szembeni aszimmetriája. Közelebről: a görögkeletiekkel vegyes házasságokban a pünkösdisták és a baptisták a családfő szerint 3640, illetve 1778 családban gyermekeket vesztek, a feleség felekezete után viszont 850, illetve 125 családban gyermekeket nyertek vallásuk számára. Az egyéb nem részletezett felekezetekkel vegyes házasságokban a görögkeleti egyház nyeresége a családfő után 4140, míg a feleség után mindössze 1724 család.

A többi egyház egyenlege mindkét házastárs esetén veszteséges az ortodoxiával szemben. A családfő felekezete szerint a római katolikusok 4351, a reformátusok 3627, a görög katolikusok 1969, a feleség felekezete szerint a római katolikusok 2702, a reformátusok 3610, a görög katolikusok pedig 3866 családot vesztek a görögkeletiekkel vegyes termékeny házasságaikban. E számokból az is kiderül, hogy a nemzedékek közti felekezet-, illetőleg nemzetiségváltás értékei – bár jelentős mértékben kötődnek egymáshoz – korántsem esnek egybe. Így például, míg a román–magyar házasságok egyenlegében a gyermekek nemzetisége után 28,3 ezer család az államnemzet tiszta nyeresége, az ortodox és a „magyar” (római katolikus, református) felekezetűek által kötött vegyes házasságokban az államművelés pozitívuma az előbbinek már csupán alig több mint a fele. (Ez az összefüggés az unitárius és zsinat-presbiteri evangélikus felekezetűek viszonylataiban kimutathatatlantól, de a vonatkozó információk hiánya az alacsony esetszámok miatt nem befolyásolja lényegesen a megállapítás érvényét.) E jelenségre alighanem megint csak a nemzetiség- és felekezetközi átfedésekben kereshetjük a magyarázatot (vagyis, hogy szép számban találunk román nemzetiségűeket a történelmi magyar és viszont: magyar nemzetiségűeket a román egyházak hívei között).

A felekezeti vegyes házasságok 72,5 százaléka, szám szerint 197,5 ezer házasság jut a városokra, ebből a gyermekes vegyes házasságok száma 126,8 ezer. E családokban a szülők megoszlása felekezet szerint a következő: görögkeleti 33,0 %, római katolikus 27,3 %, református 20,4 %, görög katolikus 6,4 %, pünkösdisták 1,8 %, baptista 1,5 %, egyéb felekezetű 9,6 %. A családok megoszlása a gyermekek felekezete szerint: ortodox 39,4 %, római katolikus 24,4 %, református 14,8 %, görög katolikus 3,4 %, pünkösdisták 1,1 %, baptista 0,9 %, egyéb felekezetű 6,2 %, „eltérő” 9,8 %.

A generációk közti vallásváltozás településtípusonként összesített számai szerint (8. sz. táblázat) a görögkeleti, a római katolikus, a görög katolikus és az egyéb nem részletezett felekezetek nyereségének, illetve veszteségének egyenlegéből 70–80 százalék közötti értékben részesednek a városi környezetben élő családok. Szembetűnő kivétel a református egyház, melynek a családon belüli nemzedéki felekezetváltásból adódó tetemes hiánya csaknem teljes egészében (95,5 százalékban) a városokban mutatkozik. Ez azzal magyarázható, hogy vidéken a reformátusok termékeny vegyes házasságaiban az egyház férfi hívei többséget alkotnak, továbbá e családokban az államműveléshez tartozó házaspárok az átlagnál kisebb arányban vannak jelen. Ily módon a református családfőnek a felekezet átörökítésében játszott szerepe itt a csoport átlagához képest erőteljesebben érvényesül. Ez számotte-

vően növeli a magyar protestantizmus családon belüli nyereségének falvakra eső hányadát, amely nyereség szinte teljes egészében ellensúlyozni tudja a református egyház vidéki veszteségeit. A pünkösdisták és baptista negatívum városi részaránya – a hívek települési környezet szerinti megoszlásával összefüggésben – 35,7, illetve 56,3 százalék. Az ortodox pozitívum, valamint az egyéb felekezetű negatívum városi környezetre eső hányada valamivel magasabb, a római katolikusok, a pünkösdisták és a baptisták negatívuma pedig valamivel alacsonyabb, mint az érintett – gyermekes vegyes házasságban élő – felekezeti csoportok megfelelő városi részaránya.

Jegyzetek

- ¹ A bukaresti statisztikai szolgálat 1948 óta néhány kivételes esettől eltekintve nem publikál nemzetiségi részletezésű népmozgalmi adatsorokat. A vegyes házasságmozgalom korábban is csupán felekezeti vonatkozásaiban volt – szórványosan – hivatalos romániai adatközlések tárgya. E témára vonatkozóan szűkebb körű tényleírásokban, demográfiai vagy szociológiai mikrovizsgálatokban sem nagyon bővelkedünk. Ritka kivétel a két világháború közötti időszakból Petru RĂMNEANȚU anyakönyvi felmérésen alapuló összesítése az erdélyi városokban kötött vegyes házasságokról: *Problema căsătorilor mixte în orașele din Transilvania în perioadă de la 1920–1937*. Buletin eugenic și biopolitic. 1937. Nr. 10–12. A kérdéshez az erdélyi városok nacionalizálása felől közlítő, „fajbiológiai” nézőpontú tanulmány egyébként kiváló minőségű adatanyagát annak idején CSÜRÖS Miklós ismertette részletesebben (*Vegyes házasságok Erdély városaiban*. Kisebbségvédelem. I, 1938. 2–3. sz.), majd újabban KARÁDY Viktor fedezte fel a magyar nagyközönség számára és hasznosította társadalomtörténeti elemzésében: *Csoportközi távolság, réteghelyzet, a zsidó-keresztény házasságok dinamikája Erdélyben a világháborúk között*. Korunk. 3. f. II, 1991. 8. sz. Szintén a vegyes házasságokat vizsgálja, vidéki szórványkörnyezetben, magyar–román viszonylatban, az utódok nemzetiségi hovatartozásának alakulására – mint az ilyen irányú kutatások döntő fontosságú mozzanatára – összpontosítva: KÁLLAY Ernő: *Magyar-román vegyesházasságok négy erdélyi községben*. Hitel. IX, 1944. 3. sz. Az interetnikus házasságok szociodemográfiai összetevőit megváltozott társadalmi viszonyok között, ugyancsak falusi környezetben vizsgálja NEGROȚIOIU, Valentina: (*Forme de conviețuire interetnică în județul Mureș*. Viitorul social. 1973. Nr. 3.), egy dél-erdélyi magyar szórvány-közösség példáján történeti szempontból elemzi VETÉSI László (*Mobilitás a bürkösiek párvalasztásában*. Változó valóság. Szociográfiai tanulmányok. Bukarest, 1978, Kriterion), ugyanazt az asszimilációs folyamatokra is kiterjedően tekinti át szintén VETÉSI László: *Szász–magyar etnikai folyamatok Bürkösön*. Korunk évkönyv 1982. Kolozsvár-Napoca, 1982. Az 1992. évi népszámlálás adatai alapján a háztartások és családok nemzetiségi összetevőinek főbb jellemzőit ismerteti HALUS, Radu: *Caracteristici ale componenței gospodărilor și familiilor după naționalitate*. Revista Română de statistică. XLV, 1996. Nr. 10. A tanulmány ezenkívül beszámol a vegyes házasságok 1992–1995. évi alakulásáról, táblamellékletében pedig meggyenként is részletezi a vegyes nemzetiségű családok 1992. évi számát és arányát.
- ² Forrás: *Recensământul populației și locuințelor din 7 ianuarie 1992. Structura etnică și confesională a populației*. București, 1995, Comisia Națională pentru Statistică. 606–635. p.
- ³ Az alapadatok közlési módja – a családfő hovatartozása alapján román nemzetiségűnek, illetve a görögkeleti felekezetűnek minősülő családok példáján szemléltetve – a kötetben az alábbi sémát követi:

A családfő nemzetisége	Családok összesen	Ebből a gyermekek nemzetisége				
		Mindkét szülőével azonos	Az apáéval azonos	Az anyáéval azonos	Egyéb helyzetek	Gyermekten családok
Román	5 127 318	3 209 637	37 347	9 904	3 523	1 866 907
A feleség:						
– Román	5 050 496	3 209 637	–	–	1 339	1 839 520
– Magyar	48 969	–	25 689	5 530	1 472	16 278
– Cigány	3 030	–	966	1 158	235	671
– Német	12 644	–	4 491	2 079	206	5 868
– Egyéb	12 179	–	6 201	1 137	271	4 570

A családfő felekezete	Ebből a gyermekek felekezete					
	Családok összesen	Mindkét szülőével azonos	Az apáéval azonos	Az anyáéval azonos	Egyéb helyzetek	Gyermekten családok
Görögkeleti	4 985 725	3 112 181	35 417	19 942	12 461	1 805 544
A feleség:						
– Görögkeleti	4 885 283	3 112 181	–	–	6 225	1 766 877
– Római katolikus	35 110	–	12 291	8 304	1 716	12 799
– Református	17 064	–	7 538	2 945	1 193	5 388
– Görög katolikus	10 437	–	3 291	1 602	438	5 106
– Pünkösdistá	11 776	–	3 970	2 207	1 214	4 385
– Baptista	6 858	–	2 076	1 119	473	3 190
– Egyéb	18 940	–	6 144	3 704	1 369	7 723
– Felekezeten kívüli	257	–	107	61	13	76

⁴ *Anuarul demografic al Republicii Socialiste România*. București, 1967, Direcția Centrală de Statistică. 216-217. p.

⁵ *Manualul personalului de recensămînt*. București, 1991, Comisia Centrală pentru Recensămîntul Populației și Locuințelor. 48. p.

⁶ Ez utóbbi rovat a kötet táblázatos részében az „egyéb helyzetek” összefoglaló megnevezést kapta. Például ide sorolták mindazon családokat, ahol a gyermek, vagy a gyermekek nemzetisége nem azonos egyik szülőével sem. Vagy ebbe a rovatba kerültek azok a családok, melyekben több gyermek van, de a nemzetiségük eltér egymásétól, jöllehet ez a nemzetiség egyikük, vagy másikkuk esetében a szülő(k)ével azonos. Természetesen e kategória számai hiányoznak a vegyes családokat gyermekeik és az egyik szülő nemzetisége alapján homogén ismérvek szerint rendszerező adatsorokból, ami bizonyos fokig torzítja az e családokban összeírt gyermekek nemzetiségi hovatartozásáról alkotott képet.

⁷ A némiképp spekulatív számítás részletezése az alábbi táblázatban található:

Magyarok más nemzetiségűekkel vegyes családi környezetben	Család	Személy
Magyar férj más nemzetiségű feleséggel	50 677	50 677
Magyar feleség más nemzetiségű férjjel	55 141	55 141
Magyar gyermek más nemzetiségű apával	6 541	12 500
Magyar gyermek más nemzetiségű anyával	12 714	24 500
Magyarokkal vegyes családban „eltérő helyzetű” magyar gyermek	3 981	3 800
Magyar szülők más nemzetiségű gyermekkel	1 805	3 610
Magyar szülő csonka családban más nemzetiségű gyermekkel	6 095	6 095
Összesen		156 323

Más nemzetiségűek magyarokkal vegyes családi környezetben	Család	Személy
Más nemzetiségű feleség magyar férjjel	50 677	50 677
Más nemzetiségű férj magyar feleséggel	55 141	55 141
Más nemzetiségű gyermek magyar apával	20 543	39 400
Más nemzetiségű gyermek magyar anyával	27 818	53 400
Magyarokkal vegyes családban „eltérő helyzetű” nem magyar gyermek	3 981	3 800
Más nemzetiségű gyermek magyar családban	1 805	3 450
Más nemzetiségű gyermek csonka családban magyar szülővel	6 095	9 150
Összesen		215 018

Románok magyarokkal vegyes családi környezetben	Család	Személy
Román nemzetiségű feleség magyar férjjel	45 444	45 444
Román nemzetiségű férj magyar feleséggel	48 969	48 969

Román nemzetiségű gyermek magyar apával	19 415	37 300
Román nemzetiségű gyermek magyar anyával	25 689	49 300
Vegyese családban román szülő „eltérő helyzetű” magyar gyermekkel	3 150	3 150
Összesen		184 163

⁸ DÁVID Zoltán: *Szlovákia és Románia vallási megoszlása az 1991. és 1992. évi népszámlálás szerint*. Hírel. VI, 1993. 2. sz. 91. p.

⁹ GYURGYÍK László: *Magyar mérleg. A szlovákiai magyarság a népszámlálási és a népmozgalmi adatok tükrében*. Pozsony, 1994, Kalligram. 44. p.

¹⁰ RADOCEA, Alexandru: *Evoluții și perspective ale populației României*. Economistul. 1 februarie 1995.

¹¹ Z. ALBU Zoltán: *A legutóbbi népszámlálás a fontosabb egyházi adatok tükrében*. Orient Expressz. 1993. 23. sz. 11. p., B. KOVÁCS András: *Megmenthető lelkek. Nagyszabású terv a szórványok felkarolására. Beszélgetés Vetési Lászlóval*. Romániai Magyar Szó 1992. november 11. 6. p.

¹² MARINESCU, Gheorghe – MARINESCU, Alina-Anca: *Structura confesională a populației României la recensământul populației și locuințelor din 7 ianuarie 1992*. Populația României. Evoluții și perspective. Lucrările simpozionului național din 3–4 noiembrie 1994. București, 1995, Comisia Națională pentru Statistică. 300. p.

I. táblamelléklet
A családok a családtagok nemzetisége szerint főbb nemzetiségként
az 1992. évi népszámlálás időpontjában

Városok és községek összesen

A) Házaspár gyermekkel és gyermek nélkül összesen

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége					
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	5 702 766	5 125 972	411 973	73 019	29 874	61 928	166 277
Román	5 127 318	5 050 496	48 969	3 030	12 644	12 179	76 822
Magyar	407 509	45 444	356 832	631	3 373	1 229	50 677
Cigány	74 013	4 043	645	69 191	61	73	4822
Német	28 746	11 192	3 798	95	13 188	473	15 558
Egyéb	65 180	14 797	1 729	72	608	47 974*	18 398
Vegyes összesen	166 277	75 476	55 141	3 828	16 686	15 146	

* Ebből 1192 egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

B) Házaspár gyermek nélkül

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége					
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	2 065 242	1 863 270	148 571	15 701	15 091	22 609	57 037
Román	1 866 907	1 839 520	16 278	671	5 868	4 570	27 387
Magyar	145 072	13 103	129 711	157	1 600	501	15 361
Cigány	16 055	1 036	156	14 819	20	24	1 236
Német	13 049	3 975	1 574	25	7 268	207	5 781
Egyéb	24 159	5 636	852	29	335	17 307*	7 272
Vegyes összesen	57 037	23 750	18 860	882	7 823	5 722	

* Ebből 420 egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

C) Házaspár gyermekkel

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége					
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	3 637 524	3 262 702	263 402	57 318	14 783	39 319	109 240
Román	3 260 411	3 210 976	32 691	2 359	6 776	7 609	49 435
Magyar	262 437	32 341	227 121	474	1 773	728	35 316
Cigány	57 958	3 007	489	54 372	41	49	3 586
Német	15 697	7 217	2 224	70	5 920	266	9 777
Egyéb	41 021	9 161	877	43	273	30 667*	11 126
Vegyes összesen	109 240	51 726	36 281	2 946	8 863	9 424	

* Ebből 772 egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

D) Vegyes nemzetiségű családok, melyekben a gyermekek nemzetisége az apáéval azonos

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	61 030	19 304	27 818	1 136	5 502	7 270
Román	37 347	–	25 689	966	4 491	6 201
Magyar	12 714	11 248	–	132	883	451
Cigány	1 544	1 282	220	–	16	26
Német	5 499	3 787	1 489	27	–	196
Egyéb	3 926	2 987	420	11	112	396*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

E) Vegyes nemzetiségű családok, melyekben a gyermekek nemzetisége az anyáéval azonos

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	42 428	29 917	6 541	1 460	2 950	1 560
Román	9 904	–	5 530	1 158	2 079	1 137
Magyar	20 543	19 415	–	252	744	132
Cigány	1 670	1 482	164	–	12	12
Német	3 730	3 122	554	27	–	27
Egyéb	6 581	5 898	293	23	115	252*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

F) Vegyes nemzetiségű családok, melyekben a gyermekek nemzetisége eltér a szülőkétől („egyéb helyzetű”)

Családfő nemzetisége	Eltérő összesen	Feleség nemzetisége				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	5 782	2 505	1 922	350	411	594
Román	2 184	-	1 472	235	206	271
Magyar	2 059	1 678	-	90	146	145
Cigány	372	243	105	-	13	11
Német	548	308	181	16	-	43
Egyéb	619	276	164	9	46	124*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

G) Homogén nemzetiségű házasságok a gyermekek nemzetisége szerint

Családfő nemzetisége	Összesen	A gyermekek nemzetisége	
		szülőkével egyező	szülőkétől eltérő
Összesen	3 528 284	3 522 261	6 023
Román	3 210 976	3 209 637	1 339
Magyar	227 121	225 316	1 805
Cigány	54 372	52 444	1 928
Német	5 920	5 747	173
Egyéb	29 895	29 117	778

H) Egy szülő gyermekkel a gyermek nemzetisége szerint

Családfő nemzetisége	Összesen	Ebből azonos nemzetiségű a gyermek és az		Egyéb
		apa	anya	
Összesen	690 322*	118 289	558 860	13 173
Román	600 470	103 968	493 548	2 954
Magyar	60 728	9 165	45 468	6 095
Cigány	14 660	3 232	10 493	935
Német	5 413	665	3 400	1 348
Egyéb	9 051	1 259	5 951	1 841

* Ebből 119 904 családban férfi, 570 418 családban nő a családfő.

II. táblamelléklet A családok a családtagok nemzetisége szerint főbb nemzetiségenként az 1992. évi népszámlálás időpontjában

Városok

A) Házaspár gyermekkel és gyermek nélkül összesen

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége					
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	3 021 711	2 713 476	230 909	28 521	19 935	28 870	126 981
Román	2 716 360	2 656 542	39 441	1 443	10 241	8 693	59 818
Magyar	225 356	34 891	186 761	270	2606	828	38 595
Cigány	29 082	1 989	301	26 723	28	41	2 359
Német	19 138	9 058	3 099	43	6 588	350	12 550
Egyéb	31 775	10 996	1 307	42	472	18 958*	13 659
Vegyes összesen	126 981	56 934	44 148	1 798	13 347	10 754	

* Ebből 842 egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

B) Házaspár gyermek nélkül

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége					
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	892 043	789 477	76 927	5 516	9 745	10 378	43 553
Román	793 177	771 765	12 975	311	4 713	3 413	21 412
Magyar	73 379	9 789	61 933	65	1 227	365	11 446
Cigány	5 638	444	65	5 09	7	13	529
Német	8 213	3 213	1 304	15	3 534	147	4 679
Egyéb	11 636	4 266	650	16	264	6 440*	5 487
Vegyes összesen	43 553	17 712	14 994	407	6 211	4 229	

* Ebből 291 egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

C) Házaspár gyermekkel

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége					
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	2 129 668	1 923 999	153 982	23 005	10 190	18 492	83 428
Román	1 923 183	1 884 777	26 466	1 132	5 528	5 280	38 406
Magyar	151 977	25 102	124 828	205	1 379	463	27 149
Cigány	23 444	1 545	236	21 614	21	28	1 830
Német	10 925	5 845	1 795	28	3 054	203	7 871
Egyéb	20 139	6 730	657	26	208	12 518*	8 172
Vegyes összesen	83 428	39 222	29 154	1 391	7 136	6 525	

* Ebből 551 egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

D) Vegyes nemzetiségű családok, melyekben a gyermekek nemzetisége az apáéval azonos

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	47 159	13 988	22 835	587	4 479	5 270
Román	29 954	—	21 214	503	3 706	4 531
Magyar	9 473	8 431	—	64	686	292
Cigány	668	550	97	—	9	12
Német	4 527	3 120	1 238	13	—	156
Egyéb	2 537	1 887	286	7	78	279*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

E) Vegyes nemzetiségű családok, melyekben a gyermekek nemzetisége az anyáéval azonos

Családfő nemzetisége	Összesen	Feleség nemzetisége				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	32 216	23 479	4 885	632	2 338	882
Román	6 908	—	4 136	513	1 660	599
Magyar	16 204	15 447	—	95	582	80
Cigány	976	880	83	—	5	8
Német	2 943	2 493	423	11	—	16
Egyéb	5 185	4 659	243	13	91	179*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

F) Vegyes nemzetiségű családok, melyekben a gyermekek nemzetisége eltér a szülőkétől („egyéb helyzetű”)

Családfő nemzetisége	Eltérő összesen	Feleség nemzetisége				
		Román	Magyar	Cigány	Német	Egyéb
Összesen	4 053	1 755	1 434	172	319	373
Román	1 544	—	1 116	116	162	150
Magyar	1 472	1 224	—	46	111	91
Cigány	186	115	56	—	7	8
Német	401	232	134	4	—	31
Egyéb	450	184	128	6	39	93*

* Egyéb nem részletezett és nem nyilatkozott.

G) Homogén nemzetiségű házasságok a gyermekek nemzetisége szerint

Családfő nemzetisége	Összesen	A gyermekek nemzetisége	
		szülőkével egyező	szülőktől eltérő
Összesen	2 046 240	2 042 823	3 417
Román	1 884 777	1 883 975	802
Magyar	124 828	123 573	1 255
Cigány	21 614	20 811	803
Német	3054	2942	112
Egyéb	11 967	11 522	445

H) Egy szülő gyermekkel a gyermek nemzetisége szerint

Családfő nemzetisége	Összesen	Ebből azonos nemzetiségű a gyermek és az		Egyéb
		apa	anya	
Összesen	405 875*	62 663	332 751	10 461
Román	352 893	55 092	295 544	2 257
Magyar	37 969	5 050	27 764	5 155
Cigány	6 702	1 522	4 658	522
Német	3 716	435	2 161	1 120
Egyéb	4 595	564	2 624	1 407

* Ebből 63 788 családban férfi, 342 087 családban nő a családfő.

III. táblamelléklet
A családok a családtagok vallásfelekezete szerint főbb felekezetenként
az 1992. évi népszámlálás időpontjában

Városok és községek összesen

A) Házaspár gyermekkel és gyermek nélkül összesen

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete							
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	5 702 766	4 964 189	278 838	202 607	58 421	49 758	31 077	117 876	272 526
Görögkeleti	4 985 725	4 885 283	35 110	17 064	10 437	11 776	6 858	19 197	100 442
Római katolikus	271 688	30 076	207 057	26 280	3 061	395	317	4 502	64 631
Református	203 483	16 227	27 113	150 949	2 866	368	576	5 384	52 534
Görög katolikus	64 191	13 578	4 283	3 591	41 460	237	183	859	22 731
Pümkösdista	40 385	3 131	191	126	72	36 472	207	186	3 913
Baptista	26 113	2 436	236	188	59	276	22 766	152	3 347
Egyéb	111 181	13 458	4 848	4 409	466	234	170	87 596*	24 928
Ebből:									
Adventista	18 599	1 512	41	79	21	32	33	16 881	1 782
Unitárius	19 896	1 059	2 906	2 962	93	20	17	12 839	7 404
Ágostai evangélikus	9 177	2 004	689	520	91	13	22	5 838	3 543
Zsinat-pb. evangélikus.	5 413	705	473	331	46	17	12	3 829	1 725
Egyéb	58 096	8 178	739	517	215	152	86	48 209**	10 474
Vegyes összesen	272 526	78 906	71 781	51 658	16 961	13 286	8 311	31 623	

* Ebből 1343 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

** Ebből 587 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

B) Házaspár gyermek nélkül

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete							
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	2 065 242	1 794 889	93 572	73 715	29 562	14 877	13 504	45 123	101 588
Görögkeleti	1 805 544	1 766 877	12 799	5 388	5 106	4 385	3 190	7 799	38 667
Római katolikus	89 072	9 611	67 223	8 957	1 322	148	124	1 687	21 849
Református	73 638	4 526	9 456	55 960	1 204	135	265	2 092	17 678
Görög katolikus	32 347	6 321	2 050	1 615	21 650	106	112	493	10 697
Pümkösdista	11 480	1 282	71	38	29	9 902	86	72	1 578
Baptista	11 061	1 045	85	70	25	112	9 662	62	1 399
Egyéb	42 100	5 227	1 888	1 687	226	89	65	32 918*	9 720
Ebből:									
Adventista	7 717	766	29	46	8	14	14	6 840	907
Unitárius	7 376	327	950	1 060	44	7	5	4 983	2 534
Ágostai evangélikus	4 244	674	328	208	43	3	9	2 979	1 339
Zsinat-pb. evangélikus	2 281	232	190	120	25	12	8	1 694	641
Egyéb	20 482	3 228	391	253	106	53	29	16 422**	4 299
Vegyes összesen	101 588	28 012	26 349	17 755	7 912	4 975	3 842	12 743	

* Ebből 538 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

** Ebből 239 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

C) Házaspár gyermekkel

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete							
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistista	Baptista	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	3 637 524	3 169 300	185 266	128 892	28 859	34 881	17 573	72 753	170 938
Görögkeleti	3 180 181	3 118 406	22 311	11 676	5 331	7 391	3 668	11 398	61 775
Római katolikus	182 616	20 465	139 834	17 323	1 739	247	193	2 815	42 782
Református	129 845	11 701	17 657	94 989	1 662	233	311	3 292	34 856
Görög katolikus	31 844	7 257	2 233	1 976	19 810	131	71	366	12 034
Pünkösdistista	28 905	1 849	120	88	43	26 570	121	114	2 335
Baptista	15 052	1 391	151	118	34	164	13 104	90	1 948
Egyéb	69 081	8 231	2 960	2 722	240	145	105	54 678*	15 208
Ebből:									
Adventista	10 882	746	12	33	13	18	19	10 041	875
Unitárius	12 520	732	1 956	1 902	49	13	12	7 856	4 870
Ágostai evangélikus	4 933	1 330	361	312	48	10	13	2 859	2 204
Zsinat-pb. evangélikus	3 132	473	283	211	21	5	4	2 135	1 084
Egyéb	37 614	4 950	348	264	109	99	57	31 787**	6 175
Vegyes összesen	170 938	50 894	45 432	33 903	9 049	8 311	4 469	18 880	

* Ebből 805 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

** Ebből 348 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

D) Vegyes felekezetű családok, melyekben a gyermekek felekezete az apáéval azonos

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete						
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistista	Baptista	Egyéb
Összesen	76 182	15 912	20 806	17 640	5 331	4 279	2 390	9 824
Görögkeleti	35 417	–	12 291	7 538	3 291	3 970	2 076	6 251
Római katolikus	18 864	7 940	–	8 177	1 076	106	90	1 475
Református	13 406	3 911	6 801	–	853	95	135	1 611
Görög-katolikus	2 823	1 322	641	675	–	39	26	120
Pünkösdistista	475	330	25	25	16	–	39	40
Baptista	425	298	30	22	6	40	–	29
Egyéb	4 772	2 111	1 018	1 203	89	29	24	298*
Ebből:								
Adventista	254	221	2	6	7	4	3	11
Unitárius	1 933	231	688	900	15	–	8	91
Ágostai evangélikus	901	551	131	133	24	2	3	57
Zsinat-pb. evangélikus	491	179	134	112	16	–	2	48
Egyéb	1 193	929	63	52	27	23	8	91*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

E) Vegyes felekezetű családok, melyekben a gyermekek felekezete az anyáéval azonos

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdistista	Baptista	Egyéb
Összesen	76 799	30 869	20 301	12 573	2 662	2 546	1 402	6 446
Görögkeleti	19 942	–	8 304	2 945	1 602	2 207	1 119	3 765
Római katolikus	20 051	11 006	–	7 523	432	64	48	978
Református	17 480	6 555	9 057	–	506	74	124	1 164
Görög-katolikus	7 722	5 468	1 213	850	–	45	17	129
Pümkösdistista	1 565	1 357	69	39	14	–	49	37
Baptista	1 284	994	90	73	14	84	–	29
Egyéb	8 755	5 489	1 568	1 143	94	72	45	344*
Ebből:								
Adventista	520	459	4	17	4	12	9	15
Unitárius	2 349	418	1 054	760	21	9	2	85
Ágostai evangélikus	1 067	664	190	136	17	5	4	51
Zsinat-pb. evangélikus	476	248	120	70	5	3	1	29
Egyéb	4 343	3 700	200	160	47	43	29	164*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

F) Vegyes felekezetű családok, melyekben a gyermekek felekezete eltér a szülőkétől („egyéb helyzetű”)

Családfő felekezete	Eltérő összesen	Feleség felekezete						
		Görögkeleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdistista	Baptista	Egyéb
Összesen	17 957	4 113	4 325	3 690	1 056	1 486	677	2 610
Görögkeleti	6 416	–	1 716	1 193	438	1 214	473	1 382
Római katolikus	3 867	1 519	–	1 623	231	77	55	362
Református	3 970	1 235	1 799	–	303	64	52	517
Görög katolikus	1 489	467	379	451	–	47	28	117
Pümkösdistista	295	162	26	24	13	–	33	37
Baptista	239	99	31	23	14	40	–	32
Egyéb	1 681	631	374	376	57	44	36	163*
Ebből:								
Adventista	101	66	6	10	2	2	7	8
Unitárius	588	83	214	242	13	4	2	30
Ágostai evangélikus	236	115	40	43	7	3	6	22
Zsinat-pb. evangélikus	117	46	29	29	–	2	1	10
Egyéb	639	321	85	52	35	33	20	93*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

G) Homogén felekezeti házasságok a gyermekek felekezete szerint

Családfő felekezete	Összesen	A gyermekek felekezete	
		szülőkével egyező	szülőkétől eltérő
Összesen	3 466 586	3 443 514	23 072
Görögkeleti	3 118 406	3 112 181	6 225
Római katolikus	139 834	136 729	3 105
Református	94 989	92 804	2 185
Görög katolikus	19 810	16 890	2 920
Pünkösdista	26 570	23 178	3 392
Baptista	13 104	11 591	1 513
Egyéb	53 873	50 141	3 732
Ebből:			
Adventista	10 007	9 055	952
Unitárius	7 650	7 439	211
Ágostai evangélikus	2 729	2 615	114
Zsinat-pb. evangélikus	2 048	1 975	73
Egyéb	31 439	29 057	2 382

H) Egy szülő gyermekkel a gyermek felekezete szerint

Családfő felekezete	Összesen	Ebből azonos felekezeti a gyermek és az		Egyéb
		apa	anya	
Összesen	690 322*	115 774	547 056	27 492
Görögkeleti	586 880	102 432	479 113	5 335
Római katolikus	40 901	5 527	28 971	6 403
Református	29 492	4 108	20 382	5 002
Görög katolikus	8 947	999	4 879	3 069
Pünkösdista	5 338	493	2 623	2 222
Baptista	3 440	312	1 651	1 477
Egyéb	15 324	1 903	9 437	3 984
Ebből:				
Adventista	2 216	191	1 151	874
Unitárius	2 546	388	1 601	557
Ágostai evangélikus	1 778	223	1 136	419
Zsinat-pb. evangélikus	802	102	513	187
Egyéb	7 982	999	5 036	1 947

* Ebből 119 904 családban férfi, 570 418 családban nő a családfő.

IV. táblamelléklet
A családok a családtagok vallásfelekezete szerint főbb felekezetenként
az 1992. évi népszámlálás időpontjában

Városok

A) Házaspár gyermekkel és gyermek nélkül összesen

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete							
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	3 021 711	2 623 335	152 692	110 022	35 958	20 623	16 025	63 056	197 518
Görögkeleti	2 632 824	2 563 434	28 906	13 476	8 513	3 928	3 130	11 437	69 390
Római katolikus	146 113	24 121	96 075	19 757	2 221	209	239	3 491	50 038
Református	109 231	12 214	20 410	70 809	2 071	169	245	3 313	38 422
Görög katolikus	40 185	10 681	3 241	2 714	22 683	108	114	644	17 502
Pümkösdista	17 699	1 321	108	66	43	15 985	95	81	1 714
Baptista	13 976	1 354	172	110	40	119	12 090	91	1 886
Egyéb	61 683	10 210	3 780	3 090	387	105	112	43 999*	18 566
Ebből:									
Adventista	6 134	609	27	42	8	12	18	5 418	750
Unitárius	10 135	759	2 118	1 936	73	12	8	5 229	5 116
Ágostai evangélikus	5 531	1 608	601	436	79	7	12	2 788	2 893
Zsinat-pb. evangélikus	3 762	588	372	261	46	10	8	2 477	1 375
Egyéb	36 121	6 646	662	415	181	64	66	28 087**	8 432
Vegyes összesen	197 518	59 901	56 617	39 213	13 275	4 638	3 935	19 939	

* Ebből 882 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

** Ebből 398 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

B) Házaspár gyermek nélkül

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete							
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pümkösdista	Baptista	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	892 043	757 546	49 774	36 009	17 370	4 609	5 500	21 235	70 675
Görögkeleti	762 407	737 235	10 441	4 202	4 133	1 066	1 147	4 183	25 172
Római katolikus	45 876	7 660	29 129	6 642	999	74	84	1 288	16 747
Református	35 290	3 302	7 030	22 714	889	62	88	1 205	12 576
Görög katolikus	19 365	4 864	1 626	1 277	11 132	41	63	362	8 233
Pümkösdista	3 808	385	33	18	16	3 299	31	26	509
Baptista	4 673	448	63	31	15	34	4 054	28	619
Egyéb	20 624	3 652	1 452	1 125	186	33	33	14 143*	6 819
Ebből:									
Adventista	2 168	234	18	21	4	4	5	1 882	2 168
Unitárius	3 071	223	647	628	31	5	2	1 535	3 071
Ágostai evangélikus	2 358	534	290	175	37	1	3	1 318	2 358
Zsinat-pb. evangélikus	1 558	197	147	91	25	8	6	1 084	1 558
Egyéb	11 469	2 464	350	210	89	15	17	8 324**	3 306
Vegyes összesen	70 675	20 311	20 645	13 295	6 238	1 310	1 446	7 430	

* Ebből 338 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

** Ebből 161 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

C) Házaspár gyermekkel

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete							
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistista	Baptista	Egyéb	Vegyes összesen
Összesen	2 129 668	1 865 789	102 918	74 013	18 588	16 014	10 525	41 821	126 843
Görögkeleti	1 870 417	1 826 199	18 465	9 274	4 380	2 862	1 983	7 254	44 218
Római katolikus	100 237	16 461	66 946	13 115	1 222	135	155	2 203	33 291
Református	73 941	8 912	13 380	48 095	1 182	107	157	2 108	25 846
Görög katolikus	20 820	5 817	1 615	1 437	11 551	67	51	282	9 269
Pünkösdistista	13 891	936	75	48	27	12 686	64	55	1 205
Baptista	9 303	906	109	79	25	85	8 036	63	1 267
Egyéb	41 059	6 558	2 328	1 965	201	72	79	29 856*	11 747
Ebből:									
Adventista	3 966	375	9	21	4	8	13	3 536	452
Unitárius	7 064	536	1 471	1 308	42	7	6	3 694	3 504
Ágostai evangélikus	3 173	1 074	311	261	42	6	9	1 470	1 797
Zsinat-pb. evangélikus	2 204	391	225	170	21	2	2	1 393	868
Egyéb	24 652	4 182	312	205	92	49	49	19 763**	5 126
Vegyes összesen	126 843	39 590	35 972	25 918	7 037	3 328	2 489	12 509	

* Ebből 544 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

** Ebből 237 egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

D) Vegyes felekezetű családok, melyekben a gyermekek felekezete az apáéval azonos

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete						
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistista	Baptista	Egyéb
Összesen	56 018	12 273	16 363	13 834	4 095	1 626	1 291	6 536
Görögkeleti	25 798	–	10 243	6 172	2 721	1 478	1 102	4 082
Római katolikus	14 619	6 361	–	6 279	711	55	71	1 142
Református	9 376	2 808	4 907	–	574	38	67	982
Görög katolikus	2 119	1 093	414	490	–	19	17	86
Pünkösdistista	261	178	17	15	10	–	21	20
Baptista	271	192	21	11	5	21	–	21
Egyéb	3 574	1 641	761	867	74	15	13	203*
Ebből:								
Adventista	122	105	1	5	1	3	1	6
Unitárius	1 332	164	485	609	14	–	3	57
Ágostai evangélikus	745	445	116	115	22	1	1	45
Zsinat-pb. evangélikus	392	149	101	92	16	–	–	34
Egyéb	983	778	58	46	21	11	8	61*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott

E) Vegyes felekezetű családok, melyekben a gyermekek felekezete az anyáéval azonos

Családfő felekezete	Összesen	Feleség felekezete						
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistá	Baptista	Egyéb
Összesen	58 429	24 211	16 379	9 432	2 150	1 136	811	4 310
Görögkeleti	14 341	–	6 861	2 196	1 319	958	641	2 366
Római katolikus	15 830	8 907	–	5 714	346	38	38	787
Református	13 700	5 203	7 231	–	387	40	57	782
Görög katolikus	6 028	4 353	917	621	–	22	12	103
Pünkösdistá	780	666	43	18	9	–	25	19
Baptista	831	652	61	47	9	41	–	21
Egyéb	6 919	4 430	1 266	836	80	37	38	232*
Ebből:								
Adventista	277	239	3	11	2	5	7	10
Unitárius	1 759	315	824	538	18	5	2	57
Ágostai evangélikus	872	542	160	114	14	3	3	36
Zsinat-pb. evangélikus	389	206	102	56	5	2	1	17
Egyéb	3 622	3 128	177	117	41	22	25	112*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

F) Vegyes felekezetű családok, melyekben a gyermekek felekezete eltér a szülőkétől („egyéb helyzetű”)

Családfő felekezete	Eltérő összesen	Feleség felekezete						
		Görög-keleti	Római katolikus	Református	Görög katolikus	Pünkösdistá	Baptista	Egyéb
Összesen	12 396	3 106	3 230	2 652	792	566	387	1 663
Görögkeleti	4 079	–	1 361	906	340	426	240	806
Római katolikus	2 842	1 193	–	1 122	165	42	46	274
Református	2 770	901	1 242	–	221	29	33	344
Görög katolikus	1 122	371	284	326	–	26	22	93
Pünkösdistá	164	92	15	15	8	–	18	16
Baptista	165	62	27	21	11	23	–	21
Egyéb	1 254	487	301	262	47	20	28	109*
Ebből:								
Adventista	53	31	5	5	1	–	5	6
Unitárius	413	57	162	161	10	2	1	20
Ágostai evangélikus	180	87	35	32	6	2	5	13
Zsinat-pb. evangélikus	87	36	22	22	–	–	1	6
Egyéb	521	276	77	42	30	16	16	64*

* Egyéb nem részletezett, felekezeten kívüli és nem nyilatkozott.

G) Homogén felekezeti házasságok a gyermekek felekezete szerint

Családfő felekezete	Összesen	A gyermekek felekezete	
		szülőkével egyező	szülőkétől eltérő
Összesen	2 002 825	1 990 147	12 678
Görögkeleti	1 826 199	1 822 440	3 759
Római katolikus	66 946	64 915	2 031
Református	48 095	46 910	1 185
Görög katolikus	11 551	10 061	1 490
Pümkösdista	12 686	11 271	1 415
Baptista	8 036	7 188	848
Egyéb	29 312	27 362	1 950
Ebből:			
Adventista	3 514	3 143	371
Unitárius	3 560	3 435	125
Ágostai evangélikus	1 376	1 308	68
Zsinat-pb. evangélikus	1 336	1 293	43
Egyéb	19 526	18 183	1 343

H) Egy szülő gyermekkel a gyermek felekezete szerint

Családfő felekezete	Összesen	Ebből azonos felekezeti a gyermek és az		Egyéb
		apa	anya	
Összesen	405 875*	61 066	325 335	19 474
Görögkeleti	343 508	54 044	285 555	3 909
Római katolikus	24 850	2 860	16 789	5 201
Református	17 865	2 100	11 861	3 904
Görög katolikus	6 193	633	3 347	2 213
Pümkösdista	2 318	214	1 195	909
Baptista	1 988	165	991	832
Egyéb	9 153	1 050	5 597	2 506
Ebből:				
Adventista	969	64	525	380
Unitárius	1 351	160	789	402
Ágostai evangélikus	1 112	110	648	354
Zsinat-pb. evangélikus	578	68	360	150
Egyéb	5 143	648	3 275	1 220

* Ebből 63 788 családban férfi, 342 087 családban nő a családfő.

V. táblamelléklet
A teljes családok megoszlása a házastársak nemzetisége szerint megyénként

Megye	Családok száma összesen	Homogén nemzetiségű családok	Vegyes nemzetiségű családok	Vegyes családok aránya (%)
Románia összesen	5 702 766	5 536 489	166 277	2,9
Erdélyi megyék				
Összesen	1 890 838	1 754 565	136 273	7,2
Fehér	101 605	97 820	3 785	3,7
Arad	123 315	111 473	11 842	9,6
Bihar	158 973	148 645	10 328	6,5
Beszterce-Naszód	79 295	76 339	2 956	3,7
Brassó	152 804	142 286	10 518	6,9
Krassó-Szörény	95 858	87 481	8 377	8,7
Kolozs	183 046	172 090	10 956	6,0
Kovászna	55 624	52 900	2 724	4,9
Hargita	83 757	80 797	2 960	3,5
Hunyad	136 056	127 039	9 017	6,6
Máramaros	129 467	120 484	8 983	6,9
Maros	150 947	140 539	10 408	6,9
Szatmár	97 546	87 769	9 777	10,0
Szilágy	68 188	66 002	2 186	3,2
Szeben	105 265	98 476	6 789	6,4
Temes	169 092	144 425	24 667	14,6
Kárpátokon túli megyék				
Összesen	3 231 884	3 211 670	20 214	0,6
Argeş	170 197	169 550	647	0,4
Bacău	180 798	179 849	949	0,5
Botoşani	113 914	113 545	369	0,3
Brăila	104 605	103 889	716	0,7
Buzău	138 329	137 880	449	0,3
Călăraşi	91 672	91 249	423	0,5
Constanţa	189 971	186 028	3 943	2,1
Dâmboviţa	139 522	138 875	647	0,5
Dolj	207 830	206 993	837	0,4
Galaţi	157 809	156 984	825	0,5
Giurgiu	86 628	86 300	328	0,4
Gorj	97 529	97 108	421	0,4
Ialomiţa	80 612	80 341	271	0,3
Iaşi	187 641	187 121	520	0,3
Mehedinţi	85 512	84 793	719	0,8
Neamţ	145 643	145 143	500	0,3
Olt	136 790	136 458	332	0,2
Prahova	219 156	218 030	1 126	0,5
Suceava	168 262	165 831	2 431	1,4
Teleorman	135 993	135 728	265	0,2
Tulcea	69 475	66 880	2 595	3,7
Vaslui	112 449	112 262	187	0,2
Vâlcea	111 249	110 784	465	0,4
Vrancea	100 298	100 049	249	0,2
Bukarest	580 044	570 254	9 790	1,7